

Sluttrapport

JOBBVINNER AGDER

Tilrettelegge for gode praksiserfaringer i kommunehelsetjenesten for første års sykepleierstudenter

Hvor skal man begynne? Det har jo vært den best tenkelige praksisen!

Jeg skulle ønske absolutt alle studenter kunne få en like bra praksis som det vi hadde. Jeg kan nesten ikke vente med å ta en ekstravakt eller to der!

To studenter fra prosjektet

Ellen Dahl Gundersen

Prosjektleder

29.01.21

Forord

Å skape endring er omfattende arbeid, og å få til varig endring krever komplekse prosesser. Jobbvinnerprosjektet i Agder er gjennomført i et samarbeid mellom KS, Arendal og Kristiansand kommune, Universitetet i Agder og Norsk Sykepleierforbund. Partene har i fellesskap utviklet en praksismodell som har vist seg levedyktig ved implementering over tid.

Det foreligger masse tidligere og pågående forsknings- og utviklingsarbeid rettet mot å finne bærekraftige ordninger for studenters praksisstudier. Dette er viktig med tanke på styrking av kvalitet i utdanning og rekruttering av fremtidige arbeidstakere. Hvert prosjekt kan tilføre nye perspektiver og løsninger som kan bygges videre på og bli del av en innholdsrik verktøykasse for organisering og gjennomføring av studentpraksis.

Praksismodellen i Jobbvinner Agder er utviklet på bakgrunn av tidligere forskning og erfaringer fra studenter, praksisveiledere og lærere. En bredt sammensatt prosjektgruppe har over en toårs periode utviklet, utprøvd, evaluert og videreutviklet en praksismodell som er sammensatt av flere komponenter. Erfaringene fra prosjektet viser at det nettopp er modellens kompleksitet som gjør den levedyktig for sykepleiepraksis i kommunale helse- og omsorgsinstitusjoner. Praksismodellen vil med tilpasninger ha overføringsverdi til flere praksisperioder i sykepleierutdanningen og andre profesjonsutdanninger og disipliner som inneholder praksisstudier.

Vi i Agder har sett frem til å dele erfaringene fra prosjektet. Undertegnede står ansvarlig for rapporten, men innholdet er vi mange som står bak; en svært handlekraftig prosjektgruppe, en aktivt støttende styringsgruppe og tett prosjektoppfølgning fra KS sentralt og regionalt. En spesiell takk til Dorrit Svenning i KS Agder og Gunvor Skutlaberg Andresen ved Universitetet i Agder. Takk også til kolleger ved universitetet for deltakelse i prosjektets forskningsaktivitet og til alle deltakende studenter, praksisveiledere, koordinerende praksisveiledere, avdelingsledere og praksislærere for innsats og erfaringsdeling i prosjektet.

Som prosjektleder er jeg takknemlig for å få ha vært med på dette spennende utviklingsarbeidet. Jeg håper flere vil ha utbytte av rapporten og at erfaringene fra prosjektet i Agder kan komme til nytte også andre steder.

Ellen Dahl Gundersen

Prosjektleder

Henvendelser angående prosjektet kan rettes prosjektleder på ellen.dahl.gundersen@uia.no eller mob. 99277267.

Sammendrag

Det er behov for et stort antall sykepleiere i årene fremover, og rekrutteringsutfordringene rammer i betydelig grad kommunale helse- og omsorgstjenester. Undersøkelser viser at kun 20% av nyutdannede sykepleiere ønsker å jobbe i kommunen og at praksiserfaringer er en viktig påvirkningsfaktor for valg av fremtidig arbeidssted.

Formålet med prosjektet Jobbvinner Agder var å utvikle og utprøve tiltak som kunne bidra til at sykepleierstudenter fikk gode erfaringer fra praksis i kommunale helse- og omsorgsinstitusjoner i første studieår. Over en toårs periode ble det utprøvd fire tiltak; praksis i tospann med en felles praksisveileder, ukentlig fag- og fordypningstid for studenter på samme praksissted, veiledningsgrupper for praksisveiledere og teknologistøtte i praksisoppfølging. Rundt 90 studenter deltok i prosjektet, sammen med praksisveiledere, koordinerende praksisveiledere og praksislærere. Deltakernes erfaringer ble kartlagt gjennom forskning og evalueringsundersøkelser.

Resultatene viste at tospann ble evaluert svært positivt av alle parter. Studentene ble tryggere og mer selvstendige av å ha praksis i par. Fag- og fordypningstiden tilførte økt faglig fokus og nyttig læring i praksisperioden. Praksisveilederne verdsatte gruppesamlinger med erfaringsdeling og behovsstyrt veiledning. Koordinerende praksisveileder hadde en nøkkelfunksjon for gjennomføring av praksismodellen og ble et bindeledd mellom praksissted og utdanningsinstitusjon. Teknologistøtte krevde opplæring og nyttefokus og ble best evaluert som kommunikasjonsverktøy.

Det kom tydelig frem i prosjektet at tiltakene praksis i tospann, fag- og fordypningstid og veiledningsgrupper komplementerte hverandre og at praksismodellens komplekse sammensetning gjør den levedyktig. Modellen kan implementeres ved omdisponering av ressurser, og den har overføringsverdi til andre praksisstudier.

Innholdsfortegnelse

1. Innledning.....	8
Bakgrunn.....	9
2. Prosjektorganisasjon.....	10
Prosjektgruppe.....	10
Styringsgruppe.....	12
Prosjektdeltakere.....	13
Forankring og rekruttering.....	14
Prosjektrelaterte kostnader.....	15
3. Gjennomføring.....	16
Kartlegging av tidligere erfaringer.....	17
Tiltak.....	19
Praksis i tospann.....	20
Fag- og fordypningstid.....	21
Veiledningsgruppe.....	22
Teknologistøtte.....	23
4. Metode.....	24
5. Resultat.....	25
Hovedfunn i prosjektet.....	25
Erfaringer fra studenter.....	27
Praksis i tospann.....	27
Fag- og fordypningstid.....	28

Praksisoppfølging.....	29
Erfaringer fra praksisveiledere	31
Positivt.....	31
Utfordrende.....	32
Innspill til bedre praksisorganisering.....	32
Erfaringer fra koordinerende praksisveiledere (KPV)	33
Positivt.....	33
Utfordrende.....	34
Innspill til bedre praksisorganisering.....	34
Erfaringer fra avdelingsledere.....	35
Positivt.....	35
Utfordrende.....	36
Innspill til bedre praksisorganisering.....	36
Erfaringer fra praksislærere	36
Positivt.....	36
Utfordrende.....	38
Innspill til bedre praksisorganisering.....	38
6. Diskusjon	39
Komplementerende studentutbytte av tospann og fag- og fordypningstid.....	39
Behov for veilederoppfølging i praksisperioden	41
Potensial for teknologistøtte i sykepleiepraksis	42
Vektlegging av forankringsarbeid og rolleavklaring.....	43
Ressursbehov for implementering av praksismodellen.....	44

7. Avslutning	45
Anbefalinger	45
Overføringsverdi – Initiering av Trippel P-modellen	47
Avsluttende kommentar	48
8. Lenker til artikler og andre nettressurser om prosjektet.....	48
Filmer om prosjektet	49
Studentfilmer	49
9. Vedlegg	50
Prosjektplan	50
Tospann - veiledende dokument	50
FoF-tid – veiledende dokument	50
VEI-tid – veiledende dokument.....	50
KPV-funksjonen – veiledende dokument.....	50
Praksislærerfunksjonen – veiledende dokument.....	50
Samarbeidsavtale i prosjektperioden våren 2020 for Jobbwinner Agder	50
Referanser	51

1. Innledning

Norge har som resten av verden behov for et stort antall sykepleiere i årene fremover. I dag mangler vi 5000-6000 sykepleiere (Norsk Sykepleierforbund, 2019), og i 2035 kan tallet stige til 38000 om oppgaver løses på samme måte som i dag og det ikke settes inn kompenserende tiltak (Hjemås et al., 2019). Kommunale helse- og omsorgstjenester opplever spesielt store rekrutteringsutfordringer (Gautun, 2020; Gautun et al., 2016; Hjemås et al., 2019; Norsk Sykepleierforbund, 2019). Gjentatte studentundersøkelser viser at bare 20% av nyutdannede sykepleiere ønsker jobb i kommunen, og kun 9% på sykehjem (Fredheim, 2018; Gautun, 2020).

Bachelorutdanningen i sykepleie inneholder 50% praksisstudier. Studenters praksiserfaringer kan påvirke trivsel, læringsutbytte, motivasjon for å fullføre studiet og hvor de ønsker å søke jobb som ferdig utdannet (Bradbury-Jones et al., 2011; Ekman et al., 2019; Forber et al., 2016; Gillespie, 2017; Hegerstrøm, 2018; Kennedy et al., 2015). Studenter forteller om et negativt rykte som går foran dem før de skal i praksis i kommunale institusjonstjenester i første studieår. De hører at det er lite faglig utfordrende på sykehjem og at dette er en praksis de bare må komme seg gjennom før det blir spennende på sykepleierstudiet. Det rapporteres også om utfordringer knyttet til kapasitet og kvalitet i veiledning av studenter i praksis (Helseth et al., 2019; Norsk Sykepleierforbund, 2018), og Norsk Sykepleierforbund (2018) viser til potensial for å organisere praksisveiledningen på ulike måter. Skal flere sykepleierstudenter velge en fremtidig jobb innen kommunale helse- og omsorgstjenester vil det være essensielt å tilrettelegge for gode praksiserfaringer gjennom kvalitet i organisering og oppfølging.

I prosjektet Jobbvinner Agder ønsket vi å utforske disse forholdene nærmere. Formålet med prosjektet var å utvikle og utprøve tiltak som kunne bidra til at sykepleierstudenter fikk gode erfaringer fra praksis i kommunale helse- og omsorgsinstitusjoner i første studieår.

Bakgrunn

Jobbvinner (n.d.) er en nasjonal satsing rettet mot å beholde og rekruttere personell til kommunale helse og omsorgstjenester. Satsingen er forankret i Kompetanseløft 2020 (Helsedirektoratet, n.d.), og KS fikk oppdraget om å lede prosjektet, som startet opp i 2016 i samarbeid med Fagforbundet, Delta og Norsk Sykepleierforbund. Eli Sogn Iversen er prosjektleder. I perioden 2017-2020 har totalt ti pilotprosjekter blitt inkludert i satsingen. Deltakerne i pilotene var kommuner, utdanningsinstitusjoner og representanter for fagorganisasjonene. Utgangspunktet for pilotprosjektene var lokale utfordringer. Den nasjonale Jobbvinnnersatsingen har fått tilskudd gjennom Kompetanseløft 2025 til videreføring i fire nye år (KS, 2020a).

Jobbvinner Agder startet opp høsten 2017 og ble avsluttet våren 2020. Prosjektet ble gjennomført i samarbeid med Arendal og Kristiansand kommune, Universitetet i Agder (UiA) og Norsk Sykepleierforbund. Undertegnede ble frikjøpt til KS Agder fra stillingen som førstelektor ved UiA, Institutt for helse- og sykepleievitenskap, for å lede pilotprosjektet sammen med seniorrådgiver Dorrit Svenning. Prosjektet ble koblet til et regionalt omdømme- og rekrutteringsprosjekt, #drømmejobben (KS Agder, n.d.), hvor formålet er å bidra til at kommunale arbeidsplasser blir mer attraktive og synlige. I Agder utgjør helse- og omsorgssektoren over 40 % av alle årsverk. Ut fra tall fra PAI-registeret og statistikk fra SSB fremlagt november 2020 (KS, 2020b) vil det frem mot 2023 være behov for om lag 239 flere stillinger som sykepleiere i kommunene på Agder.

NOKUT viser til forsknings- og utviklingsarbeid (FoU) som en gunstig møteplass for praksisfelt og utdanningsinstitusjon (Helseth et al., 2019). FoU-samarbeid kan bidra til gjensidig forståelse og respekt for hverandres kunnskap, være en arena for utdanningsrelaterte faglige diskusjoner, fremme økt samarbeid om gjennomføring av praksis og styrke arbeidslivsrelevansen i studieprogrammene (ibid.). Agder fremheves nasjonalt som et godt eksempel på velfungerende praksissamarbeid mellom arbeidsmarked og høyere utdanningsinstitusjoner (Helseth et al., 2019; NOU 2020:2). UiA har solid erfaring med å samhandle med praksisfeltet om kvalitetsforbedrende arbeid i

utdanningen, og i henhold til årlige studiebarometermålinger har UiA blant landets mest fornøyde studenter, også når det gjelder tilrettelegging og gjennomføring av praksis (Dolonen, 2019; Tønnessen & Schei, 2019). Disse regionale forholdene ga et godt grunnlag for gjennomføring av Jobbvinnerprosjektet.

2. Prosjektorganisasjon

Våren 2018 ble det etablert en prosjektgruppe bestående av representanter for de deltakende partene. Totalt 16 personer var med i prosjektgruppen, hele eller deler av prosjektperioden. Deltakerne var fagpersoner og mellomledere fra pilotkommunene Arendal og Kristiansand, ansatte på sykepleierutdanningen ved UiA, Institutt for helse- og sykepleievitenskap (ISHV) og totalt åtte studentrepresentanter for andre og tredje studieår. I tillegg deltok representanter for Norsk Sykepleierforbund (NSF) og KS Agder. Styringsgruppen besto av ledere fra de samme aktørene. Nedenfor vises en oversikt over deltakerne i prosjektgruppen og styringsgruppen.

Prosjektgruppe

Tabell 1. Medlemmer prosjektgruppe

Navn	Stilling / tilhørighet	Deltakelse i prosjektgruppen	Mer informasjon
Bente Grythe	Fagsykepleier Plankemyra, Arendal	Vår 2018-vår 2020	Deltok også i prosjektet som KPV / -mentor
Kristian Lindaas	Teamleder, Arendal	Høst 2018-vår 2020	
Aase-Marie Sandland	Fagsykepleier Straitunet, Kristiansand	Høst 2018-vår 2020	Deltok også i prosjektet som KPV / -mentor
Geir Sigmund Nilsen	Enhetsleder, Kristiansand	Vår 2018-vår 2020	

Camilla Jenshus Hansen	NSF Agder	Vår 2018-vår 2020	
Arne Lie Bergheim	2. og 3. års student Grimstad / sykepleier	Vår 2018-vår 2020	Verv i NSF Student
Andreas Oddnes Dahle	2. og 3. års student Kristiansand / sykepleier	Vår 2018-vår 2020	Verv i NSF Student
Elise Floberg	3. års student Grimstad / sykepleier	Høst 2018-vår 2020	Studenttillitsvalgt UiA
Marte Myhre	2. og 3. års student Kristiansand	Høst 2018-vår 2020	Praksis Straitunet vår 2018
Silje Solnes	3. års student Grimstad	Høst 2018-vår 2020	Praksis Plankemyra vår 2018
Ruben Dahl Leirvåg	2. års student Grimstad	Høst 2019-vår 2020	Praksis Plankemyra vår 2019
Celine Moi	2. års student Kristiansand	Høst 2019-vår 2020	Praksis Straitunet vår 2019
Victoria Fardal Kristoffersen	3. års student Kristiansand	Høst 2019	
Therese Brastad Koch	Universitetslektor UiA, IHSV	Høst 2018-vår 2020	
Ellen Dahl Gundersen	Prosjektleder Jobbvinner Agder / Førstelektor UiA, IHSV	Høst 2017-vår 2020	Innleid til KS Agder i prosjektperioden
Dorrit Svenning	Seniorrådgiver KS Agder	Høst 2017-vår 2020	Prosjektansvarlig Jobbvinner Agder

Fra våren 2018 til våren 2020 ble det gjennomført totalt 21 møter med en samlet varighet på 63 timer.

I tillegg til å være med i prosjektgruppen deltok studentene Arne Lie Bergheim, Andreas Oddnes Dahle, Elise Floberg og Marte Myhre som forskningsassistenter i Jobbvinnerprosjektet gjennom en støtteordning ved UiA, «Studenter i forskningsprosjekt».

Mer om deres erfaringer fra forskningsdeltakelsen kan leses i publiserte blogginnlegg (Bergheim, 2019; Dahle, 2019; Floberg, 2019; Myhre, 2019).

Det var også koblet et forskningsteam til prosjektet, bestående av prosjektleder Ellen Dahl Gundersen, prosjektgrupped medlem Therese Brastad Koch samt universitetslektorene ved UiA, Åsne Knutson De Presno og Anita Øgård-Repål.

Styringsgruppe

Tabell 2. Medlemmer styringsgruppe

Navn	Stilling	Mer informasjon
Dorrit Svenning	Seniorrådgiver KS Agder	Prosjektleder #drømmejobben Prosjektansvarlig Jobbvinner Agder Ledet styringsgruppen
Eli Sogn Iversen	Prosjektleder Jobbvinner KS	Deltok også på noen av prosjektgruppemøtene våren 2018
Anne Sofie Hellebø	Kommunalsjef for bo- og omsorgssentre, Kristiansand	
Ragnhild H. Vignes	Ass. kommunalsjef Helse og levekår, Arendal	
Ragne Quinteros	Fylkesleder NSF Vest-Agder	NSF Agder fra høsten 2020
Gunvor S. Andresen	Ass. instituttleder UIA, IHSV Kristiansand / universitetslektor	Initiativtaker til UiAs prosjektdeltakelse Ass. instituttleder frem til høst 2019, fortsatte i styringsgruppen til prosjektslutt
Mariann Fossum	Instituttleder UiA, IHSV	Ble med i styringsgruppen høsten 2019 etter tiltredelse som instituttleder
Ellen Dahl Gundersen	Prosjektleder Jobbvinner Agder / Førstelektor UiA, IHSV	Innleid til KS Agder i prosjektperioden

I løpet av prosjektperioden ble det gjennomført seks styringsgruppemøter. Første var august 2018 og siste var mai 2020.

Prosjektdeltakere

Tiltak i prosjektet ble utprøvd ved bo- og omsorgssentre i Arendal og Kristiansand kommune i forbindelse med førsteårsstudentenes praksisperioder våren 2019 og våren 2020.

Våren 2019 deltok en institusjon fra hver kommune i Arendal og i Kristiansand (se Tabell 3). Hver av disse institusjonene hadde 10 studenter (fem par) i to etterfølgende praksisperioder; uke 2-9 for studenter fra campus Grimstad og uke 10-18 for studenter fra campus Kristiansand. Ved den ene institusjonen delte to praksisveiledere på studentoppfølgingen. Praksisveiledere som deltok i prosjektet hadde studentoppfølging i begge praksisperiodene.

Våren 2020 deltok til sammen seks institusjoner i prosjektet (se Tabell 3). Hver kommune deltok da kun i en praksisperiode; Arendal hadde studenter fra Grimstad (uke 2-9) og Kristiansand hadde studenter fra byens campus (uke 10-18).

Tabell 3. Deltakende institusjoner i prosjektet

	Arendal	Kristiansand
2019	Plankemyra bo- og omsorgssenter	Straitunet omsorgssenter
2020	Plankemyra bo- og omsorgssenter	Straitunet omsorgssenter
	Myratunet bo- og rehabiliteringssenter	Grimtunet omsorgssenter
		Vågsbygdtunet omsorgssenter
		Bispeggra omsorgssenter

Totalt deltok 88 studenter i prosjektet. Disse var fordelt på 44 tospann som hadde hver sin praksisveileder (se Tabell 4).

Tabell 4. Deltakere i prosjektet

	Studenter	Praksisveiledere	Koordinerende praksisveiledere	Praksislærere
2019	40	11	2	2
2020	48	24	7	4

Noen praksisveiledere, koordinerende praksisveiledere (KPV) og praksislærere deltok både i 2019 og 2020, så det totale antallet som fikk erfaring med tiltakene i prosjektet var 30 praksisveiledere, syv KPV'er og fem praksislærere. Ved praksisgjennomføringen våren 2020 fikk de to KPV'ene fra 2019-utprøvingen rolle som mentor for nye KPV'er.

Forankring og rekruttering

Både forut for utprøving av tiltakene og underveis i prosjektperioden ble det gjennomført prosesser for prosjektforankring hos ulike interessenter. Prosjektleder ble invitert til flere samlinger i regi av NSF for å informere om prosjektet, både i forkant og mens prosjektet pågikk. Det ble også jevnlig informert om Jobbwinnerprosjektet i prosjektgruppemøter for det regionale rekrutterings- og omdømmeprosjektet #drømmejobben.

For lederforankring informerte prosjektleder om Jobbwinnerprosjektet i Personalforum for kommunene på Agder, og styret til KS Agder ble jevnlig orientert om arbeidet. Det ble også informert om prosjektet på ledermøter for kommunale helse- og omsorgstjenester og avdelingsledermøter ved den enkelte institusjon. Kommuneledelsen valgte

pilotinstitusjonene, i samråd med praksisansvarlige ved UiA, hvor det blant annet ble vurdert en økning av studentantallet for utprøving av praksis i tospann.

For forankring blant ansatte ved helse- og omsorgsinstitusjonene ble det informert om prosjektet på allmøter / avdelingsmøter og sykepleiermøter. Praksisveiledere og KPV'er ble rekruttert av institusjonsledelsen. Prosjektgruppen la føringer for at KPV måtte være sykepleier, men det ble ikke stilt andre krav til kompetanse og erfaring for å inneha denne funksjonen. To av KPV'ene var også medlemmer av prosjektgruppen og bidro sammen med mellomlederne med informasjonsformidling om prosjektet i egne kommuner.

Ved UiA ble ansatte informert om prosjektet i flere fora, som instituttmøter og praksisutvalg. Praksislærere ble forespurt av instituttledelsen om å delta i prosjektet. Studenter fikk informasjon om prosjektet i forbindelse med plenumsforelesning, hvor prosjektleder og studentrepresentant fra prosjektgruppen presenterte prosjektet. Studentene meldte interesse for å delta i prosjektet på epost til praksiskonsulent ved UiA. De kunne melde seg enten som par eller alene, og de ble rekruttert til deltakelse ved loddtrekning. Universitetet satt sammen studenter i par der ikke dette var forhåndslagt. For forankring av prosjektgjennomføringen ble det utarbeidet en samarbeidsavtale for kommune og utdanningsinstitusjon (se vedlegg).

Prosjektrelaterte kostnader

Prosjektmidlene fra KS sentralt ble benyttet til lokal prosjektledelse og gjennomføring av prosjektgruppemøter. KS Agder bidro med ressurser knyttet til møtevirksomhet og kompetansehevende tiltak for praksisveiledere samt fortløpende prosjektoppfølgning ved seniorrådgiver.

Kommunenes egeninnsats omhandlet frikjøping av KPV ved hver deltakende institusjon i forbindelse med praksisgjennomføring. På grunn av utviklingsarbeidets omfang ved første gjennomføring (våren 2019) hadde hver av de to deltakende institusjonene en KPV i 50% stilling. For videre utprøving av praksismodellen våren 2020 ble det med støtte i

styringsgruppen valgt å definere KPV-funksjonen til 20% ressurs i 12 uker i forbindelse med en åtte ukers praksisperiode på institusjoner med 8-10 studenter. Ved fire av institusjonene ble oppgaven lagt til eksisterende fagsykepleierfunksjon, mens ved to institusjoner ble sykepleier frikjøpt 20% fra pasientrettet arbeid. Våren 2020 ble det også avsatt kommunale ressurser (20-30% stilling) til mentor for nye KPV'er.

Kommunal egeninnsats omhandlet også tilrettelegging for praksisveilederes deltakelse på veiledersamlinger. I prosjektet ble det tatt utgangspunkt i 20 timer per praksisveileder, som dekket deltakelse på fire veiledningssamlinger i forbindelse med en praksisperiode på åtte uker. De deltakende kommunene brukte også ressurser på møtevirksomhet for prosjektgruppedeltakere.

Egeninnsatsen til UiA omhandlet medfinansiering av prosjektledelse, FoU-tid til gjennomføring av forskning i prosjektet og møtevirksomhet for prosjektdeltakere. UiA sentralt tildelte også prosjektmidler til utvikling og utprøving av tiltak tilknyttet praksisveiledning og støtte til fire studenters deltakelse som forskningsassistenter i prosjektet. Praksislærere gjennomførte studentoppfølgingen i prosjektet med omdisponering av ressurser innenfor ordinær tildeling.

Samlet sett ble det brukt ressurser tilsvarende rundt 3,8 millioner kroner til gjennomføring av prosjektet, hvor kommunene, UiA og KS bidro med anslagsvis 30% hver. Prosjektleder kan kontaktes ved ønske om mer informasjon om prosjektets regnskap.

3. Gjennomføring

Formålet med Jobbvinner Agderprosjektet var å tilrettelegge for gode praksiserfaringer i kommunale helse- og omsorgsinstitusjoner for sykepleierstudenter i første studieår. Ut fra behovet for å vite mer om hva som kan gi gode praksiserfaringer ble det våren 2018 utarbeidet et grunnlag for kunnskapsbasert praksis (Helsebiblioteket, n.d.) i prosjektet. Dette ble gjennomført ved at forskningsteamet ved UiA (omtalt i kapittel 2) kartla og

sammenfattet tidligere erfaringer med praksis i kommunale helse- og omsorgsinstitusjoner ut fra et brukerperspektiv (studenter), erfaringsperspektiv (praksisveiledere og lærere) og forskningsperspektiv.

Kartlegging av tidligere erfaringer

For å kartlegge studenters, praksisveilederes og praksislæreres erfaringer med praksisperioden i kommunale institusjonstjenester tilknyttet første studieår i sykepleierutdanningen (brukerkunnskap og erfaringskunnskap) ble det utarbeidet spørreundersøkelser i SurveyXact tilpasset de tre målgruppene. Prosjektgruppen deltok i utformingen av skjemaene. Spørsmålene omhandlet studentenes trivsel, studentoppfølging og veiledningskompetanse, forberedthet til praksisperioden, arbeidsoppgaver og læringsmuligheter i praksis, samt innspill til forbedringer av praksisperioden.

Forskerteamet gjennomførte undersøkelsene i etterkant av førsteårsstudentenes praksisperiode våren 2018 og utarbeidet en sammenfatning av resultatene.

Fremtredende funn fra studentevalueringen (n=180) var ønske om mer sykepleiefaglig fokus, praktiske prosedyrer og faglige utfordringer i praksisperioden. Studentene etterspurte mer informasjon i forkant av praksis og syntes det var viktig at praksissteder var godt forberedt på studentoppfølgingen. De hadde ønsket mer undervisning før praksis om demens og lindrende omsorg.

Praksisveilederne (n=65) fremhevet trygghet, godt mottak i arbeidsmiljøet og meningsfylte, varierte og utfordrende arbeidsoppgaver som viktige trivselsfaktorer for studentene. De mente også at styrket bemanning og avsatt tid til veiledning var viktige faktorer for god studentoppfølging. Over halvparten rapporterte å ha forberedt seg i noen grad til praksis, og blant innspill til økt forberedthet var treff i forkant med lærer og andre praksisveiledere. Blant temaer veilederne mente studentene burde kunne mer om før praksis var demens, kommunikasjon, lindrende omsorg og etiske problemstillinger.

Praksislærere (n=21) beskrev variasjoner i studenters trivsel ved ulike praksissteder relatert til mottak ved praksisstart, oppfølging av praksisveiledere og mulighet for utfordringer og variasjon i praksisperioden. Flere mente studentene kunne få mer trening i kartlegging og større ansvar for oppfølging av pasienter. De fremhevet trygghet som viktig faktor for studentenes læringsutbytte. Av temaer de mente studentene burde kunne mer om før praksis, ble særlig demens og kommunikasjon fremhevet. Lærerne opplevde stor variasjon i veiledningskompetansen til praksisveilederne, men trakk samtidig frem engasjement som viktig faktor for kvalitet i praksisveiledningen. På spørsmål om hvordan det kunne tilrettelegges for en enda bedre praksisperiode, svarte mange «kursing / oppfølging av veiledere». De mente også det var viktig å tilstrebe forutsigbarhet og kontinuitet i lærerfordeling på institusjoner.

Prosjektets forskningsbaserte kunnskapsgrunnlag tok utgangspunkt i litteratursøk etter primærstudier som omhandlet erfaringer med ulike veiledningsmodeller i klinisk sykepleiepraksis i Skandinavia. Det ble søkt etter erfaringer fra både studenter, praksisveiledere og lærere. I overkant av 1000 artikler ble screenet på tittel og abstrakt, 60 artikler ble lest i fulltekst, og det ble gjort en sammenfatning av kunnskap fra artiklene som var aktuelle for Jobbvinnerprosjektet. I etterkant har forskningsteamet utarbeidet en scoping review om erfaringer med veiledningsmodeller for sykepleiepraksis.

Sammenfatningen av forskningsbaserte erfaringer viste at praksis i par eller i gruppe, «peer learning», ble svært godt evaluert av studenter. Praksis i tospann (2:1) ga trygghet og støtte i planlegging og utførelse av sykepleie, og studentene verdsatte å kunne reflektere og diskutere sammen (Drange, 2013; Hellstrom-Hyson et al., 2012; Hessevaagbakke et al., 2010; Holst & Hörberg, 2013; Holst & Hörberg, 2012; Slettebø et al., 2009; Stenberg & Carlson, 2015; Strand et al., 2013; Vae et al., 2017). Der hvor det hadde vært en gruppe studenter på samme praksissted hadde dette tilført dem både støtte og læring (Blekken et al., 2013; Bogsti et al., 2013; Drange, 2013; Hessevaagbakke et al., 2010; Medby & Haugan, 2012; Strand & Nondal, 2012). Studenter var samtidig tydelige på viktigheten av å bli fulgt opp av forberedte praksisveiledere (Holst & Hörberg, 2013; Slettebø et al., 2009; Stenberg

& Carlson, 2015; Strand et al., 2013; Strand & Nondal, 2012). I studier hvor en sykepleier ved praksisstedet hadde koordinerende ansvar for praksisoppfølgingen ble det vurdert som positivt at noen holdt i trådene og tilrettela for refleksjon over praksisrelaterte problemstillinger (Bos et al., 2009; Drange, 2013; Lofmark et al., 2008).

Også praksisveiledere erfarte praksis i tospann som positivt. De opplevde oppfølging av studenter i par som stimulerende, utfordrende og lærerikt. Praksisveilederne fikk mer reflekterte diskusjoner med studentparet, og det var lettere å utfordre studentene sammen på arbeidsoppgaver. Samtidig etterspurte praksisveilederne mer opplæring i tospannmodellen og fremhevet viktigheten av å utveksle kunnskap seg imellom for å utvikle trygghet i veilerrollen (Drange, 2013; Hessevaagbakke et al., 2013; Holst et al., 2017; Mamhidir et al., 2014; Nygren & Carlson, 2017; Slettebø et al., 2009). I studier hvor praksisveiledere hadde deltatt på veiledningskurs i forkant av praksis og i gruppeveiledningssamtaler i forbindelse med praksisperioden, ble dette opplevd positivt med tanke på både kollegastøtte og faglig utvikling (Hessevaagbakke et al., 2013; Nordhagen et al., 2013; Struksnes et al., 2012).

Sammenfatningen av kunnskap fra litteratursøk og sammenfatningen av resultater fra evalueringsundersøkelsene ble forelagt prosjektgruppen oktober 2018, som grunnlag for utarbeidelse av tiltak i prosjektet.

Tiltak

To forhold ble særlig vektlagt i utarbeidelsen av tiltak i prosjektet:

- Å tilrettelegge for en trygg start i praksis
- Å tilrettelegge for faglige utfordringer gjennom hele praksisperioden

Ut fra prosjektgruppens arbeidsprosesser ble det valgt fire tiltak (se Figur 1):

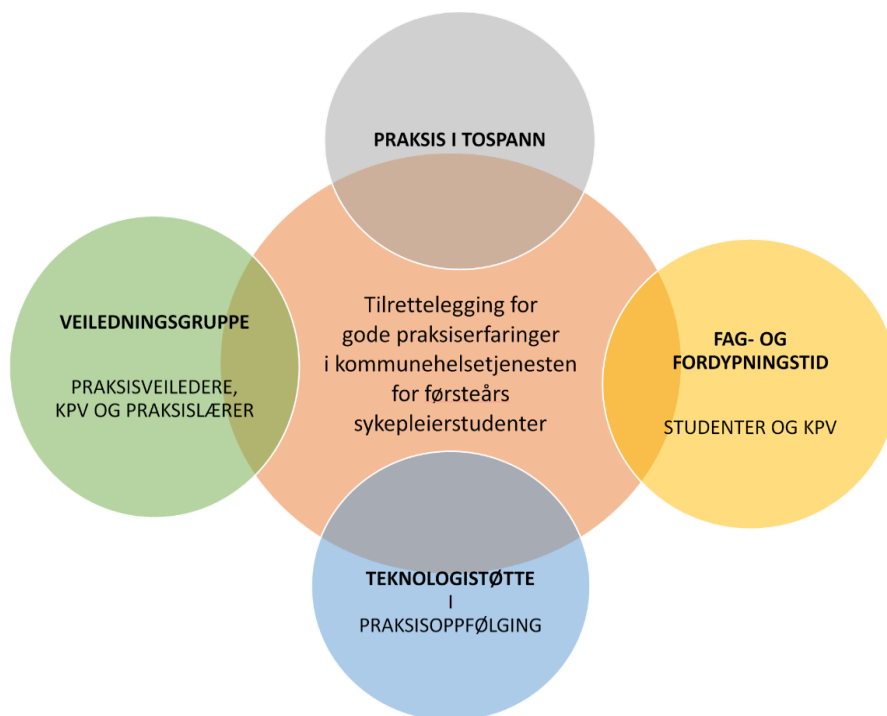
1. Praksis i tospann

2. Fag- og fordypningstid
3. Veiledningsgrupper
4. Teknologistøtte i praksisoppfølging

Sentralt var også etablering av KPV-funksjon tilknyttet hver deltakende institusjon. Ansvarsoppgavene til KPV omhandlet å være institusjonens kontaktperson inn mot praksislærer / UiA, utarbeide turnus for studentene, planlegge og koordinere praksisperioden, sørge for gjennomføring av studentenes fag- og fordypningstid og støtte praksisveilederne i studentoppfølgingen.

Nedenfor gis en nærmere beskrivelse av tiltakene i prosjektet.

Figur 1. Arbeidsmodell for prosjektet

Praksis i tospann

To studenter gikk sammen i par og fikk oppfølging fra en felles praksisveileder. Før praksis møtte KPV studentene på campus, sammen med praksislærer. Formålet var at partene

kunne bli litt kjent med hverandre og at studentene kunne få informasjon om praksisstedet og spørre om ting de lurte på. Ut fra en vurdering av gode koblinger mellom praksisveiledere og studentpar (basert på for eksempel kjønn, alder og erfaring), fordelte KPV og praksislærer studentparene på institusjonens praksisveiledere, og KPV utarbeidet turnus (styrt turnus) for studentene ut fra praksisveiledernes vaktplan. Studentene fikk turnusen senest to uker før praksisstart, så de hadde mulighet til å justere andre avtaler etter når de skulle i praksis.

Studentene hadde felles oppstartsamtale, men individuelle midt- og sluttvurderinger, med praksisveileder og lærer. Praksis i tospann innebar ikke at studentene skulle gå sammen hele tiden. Etter hvert som de ble tryggere i praksis skulle de jobbe mer individuelt, men like fullt bruke hverandre som læringspartnere.

Etter gjennomføring av første praksisperiode (uke 2-9) ga studentene uttrykk for at de hadde ønsket mer faglig utfordringer siste del av praksisperioden. Ut fra dette ble tiltaket praksis i tospann utvidet med at studentene etter midtvurdering skulle planlegge og gjennomføre en dag med gruppeovertakelse i avdelingen. Det ble også organisert to dager med hospitering, hvor studentparene ble splittet og fulgte en medstudent på annen avdeling, før de neste vakt byttet avdeling og roller. Dette ble organisert av KPV, og praksisveilederne hadde ikke oppfølging av studentene disse hospiteringsvaktene.

Fag- og fordypningstid

I kartleggingen som ble gjennomført våren 2018 (kap. 2.) kom det frem at studenter ønsket mer sykepleiefaglig fokus i praksis, På dette grunnlaget utviklet prosjektgruppen tiltaket fag- og fordypningstid, som raskt fikk forkortelsen FoF-tid. På fast tidspunkt hver uke ble alle studenter på samme praksissted samlet til felles undervisning, faglig diskusjon, erfaringsdeling, refleksjon og dannelsesprosesser mot utvikling av profesjonsidentitet. Etter å ha utprøvd ulike alternativer, ble to timers varighet, kl. 11-13, vurdert som best tidspunkt og omfang for gjennomføring av fag- og fordypningstid.

Institusjonens KPV hadde ansvar for å utarbeide plan for innholdet og ledet de fleste samlingene. Også andre fagpersoner ved institusjonen eller i kommunen bidro med undervisning og deltok i faglige diskusjoner om eksempelvis «Det gode stedet». Blant andre temaer som ble tatt opp var demens og kommunikasjon til personer med kognitiv svikt, ernæring til sykehjemsbeboere, forflytningsteknikk og smittevern. Studentparene fordypet seg også i selvvalgt tema og presenterte dette for resten av gruppen. Noen steder var praksisveiledere og praksislærer med som gjestetilhørere på studentenes presentasjoner.

Veiledningsgruppe

Det ble tilrettelagt for faste møtepunkter for praksisveiledere, KPV og praksislærer både før, under og etter praksisperioden. Lærer hadde ansvar for å lede samlingene. Parallelt med at tiltaket var del av Jobbvinnerprosjektet, ble dette ut fra prosjektmidler fra UiA også gjennomført som et selvstendig forskningsprosjekt av tre av medlemmene i forskningsteamet (Gundersen, Koch og De Presno) omtalt i rapportens kapittel 2.

Opprinnelig ble det utarbeidet en temaplan for samlingene, hvor lærer hadde en faglig introduksjon før felles refleksjon og gruppediskusjon. Underveis i prosjektet tydeliggjorde det seg et større behov for å dele erfaringer og å få veiledning på konkrete situasjoner som oppsto i praksis. På dette grunnlaget ble temaplanen lagt bort, og før praksisgjennomføringen våren 2020 ble gruppesamlingene omdefinert til VEI-tid, med fokus på veiledning (V), erfaringsdeling (E) og informasjonsutveksling (I). Prosjektleder hadde før- og etterveiledning med praksislærere i forbindelse med deres ledelse av VEI-tid.

Det ble gjennomført totalt fire samlinger i forbindelse med en praksisperiode på åtte uker. Som del av forskningsprosjektet samtykket veilederne til forpliktende deltakelse. Første VEI-tid ble gjennomført som fellessamling på UiA for institusjonene som var med i prosjektet. Etter en plenumsbolk med informasjon om arbeidsmodellen satt deltakerne seg i grupper avgrenset til hver enkelt institusjon, eventuelt institusjoner som hadde samme praksislærer. Fokuset var på å bli kjent, og for noen av praksisstedene ble det avtalt tidspunkter for vurderingssamtaler og gjort avklaringer for de tre andre samlingene.

Tidspunktet for første VEI-tid ble samkjørt med et praksisveiledertreff hvor UiA inviterer alle praksissteder tilknyttet campus til generell informasjon om studentenes praksisperiode. Samkjøringen av de to samlingene muliggjorde at praksisveilederne i Jobbvinnerprosjektet kunne delta på begge samme dag.

Andre og tredje VEI-tid ble gjennomført på praksisstedet i forkant av studentenes midt- og sluttvurdering. KPV hadde ansvar for å finne egnet rom for samlingene. Disse samlingene ble tilstrebet lagt på samme dag og i forlengelsen av studentenes fag- og fordypningstid (kl. 13.30-15.00). Alle studentene var da på dagvakt, og med kontaktperson i bakhånd fikk de prøvd seg på ansvar i avdelingen mens praksisveilederne var på VEI-tid.

Siste samling ble holdt på UiA og omhandlet evaluering og oppsummering av gjennomført praksisperiode. Alle deltakere fylte ut en pedagogisk sol hvor de fullførte setningene «Jeg har erfart at praksis i tospann ...» / «Jeg har erfart at VEI-tid ...». Erfaringer og refleksjoner ble først delt to og to og deretter i plenum som grunnlag for diskusjon om forbedringsmuligheter.

Teknologistøtte

Det ble også utprøvd ulike former for teknologistøtte i prosjektet. Våren 2019 ble det valgt å prøve ut MOSO, Mentoring and Observation Software, (Universitetet i Agder, n.d.-a), en programvare som integrerer planlegging, observasjon og veiledning for studenter i praksis. Programvaren er opprinnelig utviklet for lærerutdanningen men har etter hvert blitt utprøvd i flere andre utdanninger. I samarbeid med programutviklerne ble det gjort tilpasninger til pilotering av verktøyet i sykepleierutdanningen og utarbeidet illustrasjonsfilmer for utprøvingen av MOSO i studentenes praksis (Universitetet i Agder, n.d.-b).

Den ene måten MOSO ble utprøvd på var at hver student valgte en sykepleiefaglig arbeidsoppgave og skulle skrive en plan for gjennomføring i MOSO. Medstudenten i tospannet skulle kommentere planen og gi en skriftlig tilbakemelding etter å ha observert

gjennomføring av oppgaven. Praksisveileder, KPV og praksislærer kunne også inviteres inn i det digitale rommet hvis studenten ønsket det. Det ble også utprøvd medstudentveiledning fra en tredjeårsstudent. To av forskningsassistentene i Jobbvinnersprosjektet hadde digital oppfølging av fem studentpar hver og veiledet gjennom å kommentere studentenes planer (MOSO, 2019).

MOSO ble videre utprøvd som refleksjonsforum ved at prosjektleder initierte noen problemstillinger i et felles rom for studentene ved samme praksissted og ba om respons gjennom refleksjoner og innspill. KPV og praksislærer brukte også den digitale plattformen til informasjonsformidling og kommunikasjon med studentgruppen.

Våren 2020 ble det valgt å utprøve Teams som digital kommunikasjons- og samhandlingsplattform mellom KPV, praksislærer og studenter. Det ble opprettet et team for hvert praksissted, for utveksling av beskjeder og oppklaring av spørsmål med relevans for studentgruppen. Ved et praksissted ble Teams også benyttet til gjennomføring av fag- og fordypningstid i forbindelse med koronautbruddet (mars 2020), og det ble på samme grunnlag benyttet til gjennomføring av vurderingssamtaler av studentenes praksis, i veksel med verktøyet Zoom.

4. Metode

Gjennomføringen av prosjektet ble forankret i en aksjonsforskningstilnærming, som omhandler syklisk vekselvirkning mellom å aksjonere og å studere virkningene av aksjonen i en definert kontekst. Forskingen og kunnskapsutviklingen må bidra til å skape konkrete løsninger på aktuelle problemer og samtidig gi grunnlag for vitenskapelig strukturering og analyse. Problemeierne inngår i forsknings- og læringsfellesskapet (Levin, 2017). I Jobbvinnersprosjektet ble dette gjennomført gjennom dynamiske arbeidsprosesser i prosjektgruppen knyttet til identifisering av problemstillinger og utvikling av tiltak som i flere runder ble utprøvd, evaluert og justert. Våren 2019 gjennomførte prosjektleder

feltarbeid gjennom jevnlig samtaler med deltakere i prosjektet og deltakende observasjon i fag- og fordypningstid, VEI-tid og MOSO. Det ble også samlet inn data gjennom studenters besvarelse av spørreskjema med 80 spørsmål relatert til utprøving av tiltakene i arbeidsmodellen, og det ble gjennomført fokusgruppeintervjuer med studenter og med praksisveiledere samt individuelle intervjuer med koordinerende praksisveiledere og praksislærere. Kunnskapen som kom frem i forskningsprosessen ble lagt til grunn for prosjektgruppens justeringer av tiltak underveis i prosjektet. Innsamlet datamateriale blir også analysert for senere vitenskapelig publisering.

Prosjektgjennomføringen våren 2020 ble forankret i aksjonslæring, som har sammenfallende tilnærming som aksjonsforskning, men uten forskningsfokuset. I tillegg til fortløpende prosessevaluering gjennom prosjektleders samtaler med de to mentorene for KPV'er og involverte praksislærere, besto evalueringen av denne praksisperioden av tre åpne spørsmål i SurveyXact som både studenter, praksisveiledere, KPV'er og mentorer, praksislærere og avdelingsledere ble bedt om å svare på:

1. Hva har du opplevd som positivt ved denne praksisperioden?
2. Hva har du opplevd som utfordrende ved denne praksisperioden?
3. Hvilke innspill har du til enda bedre praksisorganisering?

5. Resultat

Først presenteres hovedfunn i prosjektet punktvis. Deretter gis en kort sammenfatning av evalueringen fra gjennomføringen våren 2019, før resultatene fra våren 2020 presenteres mer inngående.

Hovedfunn i prosjektet

- Tospann ble evaluert svært positivt av alle parter.
- Studentene verdsatte ukentlig fag- og fordypningstid i praksis.

- Veilederne opplevde VEI-tid som nyttig og en viktig arena for erfaringsdeling.
- De tre tiltakene praksis i tospann, fag- og fordypningstid og VEI-tid var komplementerende og virket positivt forsterkende på hverandre.
- KPV hadde en nøkkelfunksjon for praksisgjennomføringen og ble et bindeledd mellom praksissted og utdanningsinstitusjon.
- Teknologistøtte krevde opplæring og nyttefokus og ble best evaluert som kommunikasjonsverktøy.

Etter praksisperioden våren 2019 deltok alle 40 studentene i evalueringen (datainnsamling), sammen med ti praksisveiledere, to KPV og to praksislærere. Alle deltakergruppene i prosjektet var svært godt fornøyde med studentpraksis i tospann. Studentene hadde varierende, men hovedsakelig positive, erfaringer med gruppeovertakelse og hospitering i løpet av praksisperioden. Fag- og fordypningstiden ble svært godt evaluert av både studenter og KPV'er. Samtlige praksisveiledere, KPV'er og praksislærere hadde opplevd VEI-tid som nyttig og ønsket å fortsette med slike samlinger. Utprøvingen av MOSO fikk blandede evalueringer. Studentene opplevde lite utbytte av å benytte verktøyet til utarbeidelse av planer i praksis. De relaterte dette i stor grad til at de hadde praksis i par, og de mente studenter som gikk alene ville hatt større utbytte av å bruke MOSO i praksisoppfølgingen. Det var også kun et fåtall av praksisveilederne som valgte å prøve verktøyet i studentveiledning. Dette handlet både om mangelfull opplæring og om manglende opplevd nytteverdi. Teknologistøttet kommunikasjon mellom studenter, KPV og praksislærer ble imidlertid verdsatt av partene, og dette ble valgt å videreføre i 2020 gjennom Teams.

Våren 2020 ble også avdelingsledere bedt om å delta i praksisevalueringen i prosjektet. I Tabell 1 vises antall deltakere og hvor mange som besvarte de tre spørsmålene presentert i kapittel 4.

Tabell 1. Utvalg og svar på evalueringsundersøkelse våren 2020.

Gruppe	Antall deltakere våren 2020	Antall besvarelser på undersøkelsen	Svarprosent
Studenter	48	36	75%
Praksisveiledere	24	17	70%
KPV	7	7	100%
Avdelingsledere	12	6	50%
Praksislærere	4	4	100%

Deltakererfaringene fra 2020 samsvarer i all hovedsak med evalueringen fra 2019. I det følgende presenteres en sammenfatning av evalueringen fra de ulike deltakergruppene, og det gjengis et utvalg av sitater som belyser deltakernes erfaringer. Presentasjonen av studentevalueringen er strukturert etter temaene tospann, fag- og fordypningstid og praksisoppfølging. For resten av deltakergruppene presenteres erfaringene ut fra hva de vurderte som positivt og utfordrende samt hvilke innspill de hadde til bedre praksisorganisering.

Erfaringer fra studenter

Praksis i tospann

Studentene var svært godt fornøyd med å ha praksis i tospann. Å gå sammen i par ga dem trygghet, særlig i starten av praksisperioden. Det ga dem et fellesskap hvor de kunne reflektere sammen og lære av hverandre, og det førte til at de turte å utfordre seg selv og jobbe mer selvstendig, både sammen og hver for seg.

Tospannsmodellen tilbyr trygghet i startfasen, etter kort tid gikk jeg og min makker hver for oss, men vi hadde fortsatt hverandre i nærheten for å spørre hverandre hvis det var noe vi lurte på.

Det har vært gøy å gå i tospann, jeg og min partner har hele veien hatt en god tone, oppmuntret hverandre, utfordret hverandre og gjort hverandre gode/bedre. Hvis min partner har gjort noe bra, da vil ikke jeg være dårligere.

Har vært veldig positivt å gå sammen med en annen student. Gjorde at vi reflekterte mye over hva vi gjorde og kunne spørre hverandre.

Jeg likte å gå sammen med en annen student, da vi kunne lære av hverandre, dele erfaringer og være sammen om situasjonen. Jeg likte også at vi fikk mye ansvar, og fikk være selvstendig. Det gjorde at jeg lærte utrolig mye.

Det studentene opplevde som mest utfordrende med praksis i tospann var at de måtte dele på spennende arbeidsoppgaver. De fremhevet viktigheten av rettferdighet og vektla å bytte på hvem som gjennomførte ulike prosedyrer. Blant andre utfordringer som kunne oppstå ved praksis i tospann var frykten for å komme i skyggen av makkeren og kjenne på en tilkortkommenhet. Det kunne også være utfordrende dersom praksisveileder så dem under ett og vurderte dem samlet, og dersom ansatte i avdelingen ikke kjente til denne formen for praksis, kunne studentene oppleve manglende tilrettelegging. Gjennomgående i studentutsagnene var imidlertid at tospann burde innføres som standard.

Fortsett med tospann. Var en veldig positiv opplevelse og læresituasjon.

Tospannsmodellen for alle! Jeg er ekstremt fornøyd, jeg kommer til å anbefale tospann for alle andre 1 års studenter.

Fag- og fordypningstid

Studentene formidlet svært positive erfaringer fra ukentlig fag- og fordypningstid. De opplevde samlingene som praksisnære og en nyttig læringsarena som tilførte relevant kunnskap og bidro til økt faglig fokus i praksisperioden. Studentparene syntes det var trygt å delta sammen i fag- og fordypningstiden, samtidig som de verdsatte å møte resten av studentgruppen og å bygge relasjoner utover tospannet. Å få del i de andre studentenes

praksiserfaringer bidro til at de speilet egen faglige progresjon og turte å utfordre seg selv enda mer i praksis. Studentene verdsatte at fag- og fordypningstiden ble ledet av en KPV som kjente praksisfeltet godt.

Vår «FOF-Leder» har vist engasjement, oppmuntret oss og utfordret oss.

Når det gjelder FOF-tid, føler jeg virkelig jeg har fått enormt mye igjen for det! KPV var enormt flink til å ta inn andre fagfolk, tverrfaglig, som har lært oss om sitt felt. Hver mandag har vi også tatt oss tid til å snakke sammen og reflektere over ulike situasjoner vi har opplevd i praksis. Det har jeg lært ekstremt mye av. Det har vært spennende å høre hvordan andre har håndtert situasjoner jeg vet at jeg kanskje ville håndtert annerledes, grunnet ulike tidligere erfaringer. Jeg føler det ble en mye mer åpen og «godtatt» plass å snakke om ting mot refleksjonsgruppe med praksislærer. Da jeg snakket med andre studenter, og svarte på spørsmål de hadde om FOF, var det en gjenganger at de følte de virkelig hadde gått glipp av mye gratis læring.

Praksisoppfølging

Studentene verdsatte flere faktorer relatert til å bli forberedt til praksis, deriblant å møte KPV på campus, å få god informasjon om organisering og innhold av praksis og å få turnus senest to uker før praksisstart.

Å møte KPV i forkant av praksis var en enorm trygghet. Det var veldig deilig å kjenne på at det uansett var et smilende og kjent ansikt på praksisplassen første dag.

De opplevde å bli godt mottatt på praksisstedet og kjente seg som en del av kollegiet. Tospann bidro til økt trygghet i bli-kjentfasen.

Å kunne gå to stykker sammen for å møte veileder, nye kolleger og arbeidsplassen generelt var en trygghet for meg. Jeg følte det gikk mye fortere å bli kjent med de nye kollegene da vi kanskje åpnet oss litt fortere.

Studentene formidlet både trivsel på praksisstedet og opplevd læringsutbytte i praksisperioden.

Avdelingen vi var utplassert på har også vært veldig fin. De har god arbeidsmoral og jeg opplever at de elsker jobben sin. Det har også inspirert meg og jeg har underveis i praksis sett viktigheten av en bra personalgruppe med godt samarbeid og respekt for hverandre.

Jeg har hatt gode muligheter for å oppnå læringsmål og har hatt gode veiledere. Jeg har hatt muligheten for å utfordre meg selv på flere områder og utvikle meg selv innenfor sykepleien.

Flertallet av studentene verdsatte muligheten til å hospitere på annen avdeling. Det tilførte impulser å følge medstudent i nye omgivelser, og det ga mestringsfølelse å ha med medstudent i eget miljø. Noen opplevde lite utbytte av hospiteringsdagene og etterspurte en bedre organisering av opplegget.

Selv om studentene gikk sammen i par og kunne støtte seg på hverandre, så fremhevet de viktigheten av praksisveileders rolle. Studenter opplevde det utfordrende når praksisveileder var teamkoordinator eller hadde andre oppgaver som innebar mye ansvar. Samlet sett var studentene svært godt fornøyde med praksisoppfølgingen.

Veilederen vår var helt nydelig! Ho var veldig flink til å se begge som enkeltpersoner, men også sammen. Ho la opp til at vi skulle utvikle oss, og ikke bare gjøre akkurat det som stod i heftene vi fikk fra UiA. Hvis det var dager ho visste at vi var der, men ikke ho, passa ho på at vi visste hva vi skulle gjøre og at noen andre fulgte oss opp.

Imøtekommende praksisveileder som har vist meg hverdagen til en sykepleier på sykehjem på en reflektert og god måte. Sammen med medstudent ga dette meg større frihet til å tørre å være meg selv, og man kan reflektere over praksisen sammen! Man er to stykk i samme båt.

I siste praksisperiode (uke 10-18) oppsto det utfordringer i praksisgjennomføringen som følge av Covid-19. Studentene beskrev samtidig læringsmuligheter ved å være i praksis under en pandemi, og tospann bidro til håndtering av situasjonen.

Det ble vanskelig dette med covid19 på flere måter. Vi gikk glipp av alt som har med pårørende å gjøre, og kontakt med andre samarbeidspartnere. Det ble lite aktivitetsmuligheter på sykehjemmet. Det ble vanskeligere å komme seg til praksisstedet med buss. Bortsett fra det som har med viruset å gjøre, synes jeg ikke det var så mye som var utfordrende.

Jeg har opplevd nye utfordringer og fått prøvd meg på utfordrende ting, men egentlig har jeg ikke opplevd noe som veldig utfordrende som i negativ mening siden jeg har vært sammen med en medstudent.

Det å være ute i feltet i en slik ekstrem situasjon som dette er var enormt lærerikt. Vi fikk lære mye om smittevern, og hvor sårbare beboerne var for alle endringer. Vår

veileder, ja hele avdelingen var flinke til å ta oss med på det som skjedde, så vi fikk lært mye uansett.

Erfaringer fra praksisveiledere

Positivt

Praksisveilederne opplevde det positivt å følge opp studenter i tospann. De beskrev studentene som positive, nysgjerrige, interesserte og lærevillige, og de erfarte at studentene var aktive i forhold til egen læringsprosess og løftet hverandre opp og frem. De så at studentene delte erfaringer og kunnskap, utnyttet hverandres kompetanse og assisterte hverandre i arbeidsoppgaver. Flere praksisveiledere trakk frem at det var bra studentene hadde hverandre når de selv var opptatt.

Jeg har hatt to veldig positive studenter som har tatt aktivt del i læring og som har oppsøkt lærings situasjoner. De har begge lært godt av hverandre, og jeg tror nok det har vært en trygghet for dem å være to.

Veilederne syntes det var bra at studentene hadde mulighet til selv å velge makker. Å gå sammen gjorde studentene trygge, særlig i starten av praksisperioden. Samtidig så de at studentene ble raskere og mer selvstendige av å gå sammen og at de brukte hverandre til å finne ut av problemstillinger før de koblet på veileder. De opplevde det også enklere å reflektere sammen med to studenter.

Studentene ble fortere selvstendig da de kunne gå sammen. De delte erfaringer og kunnskap med hverandre. Virket tryggere i avdelingen da de hadde hverandre å lene seg på. Følt nok ikke like skummelt å komme til ny praksisplass når de var sammen.

Praksisveilederne var positive til fag- og fordypningstid og oppfattet at studentene var veldig godt fornøyde med de ukentlige samlingene. Selv opplevde de VEI-tid som svært nyttig, og de verdsatte å ha en arena hvor de kunne dele erfaringer og luften spørsmål mens de fulgte opp studenter i praksis. Veilederne opplevde også å få god oppfølging fra både KPV og praksislærer fra UiA.

Svært positivt med VEI-tid for praksisveiledere da vi får luftet spørsmål og erfaringer underveis.

Utfordrende

Praksisveilederne trakk frem få utfordringer knyttet til studentoppfølgingen i prosjektet og opplevde at studentene var motiverte for praksis.

Det har ikke vært så mye utfordringer da studentene viste god arbeidsmoral, tok initiativ og viste stor interesse.

Å veilede to studenter tok litt mer tid i starten, og det kunne være vanskelig å se studentene individuelt den første tiden i praksis. Noen veiledere opplevde det utfordrende å gi studenter i tospann individuelle tilbakemeldinger. Det var også utfordrende å veilede to studenter dersom den ene var frempå mens den andre trengte mer tid, og hvor studentene måtte følges opp på ulike nivå.

Kunne være vanskelig helt i begynnelsen å se hvordan de var alene/uten den andre studenten/vurdere de individuelt, men det kom tydeligere frem etter hvert og jeg ble kjent med begge som enkeltindivider selv om de gikk i tospann.

I starten var en av studentene mer frempå og turte flere utfordringer enn andre. Føler dog at dette jevnet seg mer ut gjennom ukene.

Praksisveilederne bemerket at det kunne bli mye med to studenter inne hos pasienter og ved gjennomføring av enkelte prosedyrer. Det kunne også bli negativt dersom det ble mye og høylytt prating studentene imellom.

Utbruddet av Covid-19 ga nye og økte utfordringer for praksisveilederne. Den urolige situasjonen gjorde det utfordrende å følge opp studenter parallelt med andre oppgaver i avdelingen. Praksisveiledere opplevde det uheldig at VEI-tid ble avlyst. De kjente på mye ansvar alene og savnet oppfølging fra praksislærer.

Innspill til bedre praksisorganisering

De fleste praksisveilederne ønsket å fortsette med VEI-tid.

Alle praksisplasser bør ha VEI-tid for praksisveiledere, opplevde dette som svært positivt da en får veiledning, gode innspill og luftet spørsmål underveis.

Bra med ukentlige samlinger for studentene og VEI-tid for oss veiledere. Trykker både studenter og veiledere i praksis.

Jeg synes det har vært flott, men gleder meg til VEI-tid, og veiledning av meg.

UiA ble oppfordret til å finne andre måter å følge opp veilederne på underveis i praksisperioden når VEI-tid ikke kunne gjennomføres som fysiske samlinger, som digital gjennomføring og ekstra telefonsamtaler med praksislærer.

Blant andre innspill var at avtaler tilknyttet vurderingssamtaler burde gjøres direkte mellom praksislærer og den enkelte praksisveileder, uten KPV som mellomledd. Ellers ble det oppfordret til å fortsette med tospann, grundige praksisforberedelser og god informasjon til studentene i forkant av praksis. Det ble også ytret ønske om å vektlegge at studenter i tospannspraksis i kommunale helse- og omsorgsinstitusjoner var motiverte for eldreomsorgen.

Erfaringer fra koordinerende praksisveiledere (KPV)

Positivt

De fleste opplevde det positivt å inneha KPV-funksjonen, og dette var særlig relatert til oppfølgingen av motiverte studenter og muligheten for å kunne følge deres faglige og personlige utvikling gjennom ukentlig fag- og fordypningstid. I rollen som KPV fikk de bedre tid til å bli kjent med studentene, se dem fra en ny vinkel, snakke med dem og ta vare på dem. KPV'ene opplevde at praksisoppfølgingen var organisert på en god måte. Praksisperioden ble bedre planlagt, blant annet ved at KPV'ene møtte studentene på campus i forkant av praksis og at det ble utarbeidet styrt turnus som studentparene fikk i god tid før praksisstart. De oppfattet tospann-praksis som positivt for både studenter og veiledere.

UiA var tilgjengelig i god tid før praksis perioden, ga mye informasjon. Fikk mulighet til å møte studentene før praksis. God oppfølging underveis. Tospann-praksisen var veldig fin opplevelse for studenter og veiledere, fikk gode tilbakemeldinger på dette. Var fint å ha fag- og fordypningstid.

Det har vært nyttig og lærerikt for meg å møte studentene i fag og fordypningstiden. (...) Selv lærte jeg mye av å reflektere sammen med studentene over hendelser i praksis. Det opplevdes som veldig positivt å ha denne tiden sammen med studentene.

Praksisorganiseringen bidro til tettere oppfølging av både studenter og veiledere og at det ble fanget raskt opp når noe / noen trengte ekstra fokus. Kontakten og samarbeidet med UiA ble bedre, og oppfølging fra kommunal mentor ga trygghet i rollen for nye KPV`er.

Utfordrende

Blant opplevde utfordringer som KPV`ene trakk frem var tiden det krevde å følge opp ujevne studentpar.

Noe av studentene har vært ujevne i parene, disse har vi brukt litt tid på, skilt de slik at den som er litt svakere ikke har følt seg underlegen.

Flere opplevde det utfordrende å få fulgt opp praksisveilederne godt nok. En av mentorene erfarte oppfølgingen av flere praksissteder som både spennende og utfordrende, da både KPV`ene og institusjonene hadde ulike behov som medførte at mentor måtte tilpasse sin rolle.

KPV`ene opplevde det upraktisk å være bindeledd mellom praksisveiledere og praksislærer for koordinering av vurderingssamtaler. Det ble også kommentert at det krevde mer enn forventet å ha KPV-funksjonen, og at utbruddet av Covid-19 medførte utfordringer knyttet til endring av planer.

Innspill til bedre praksisorganisering

KPV`enes innspill omhandlet å gjøre tospann til en ordinær praksisform, og de mente det var viktig at denne praksisformen hadde god lederforankring. De ønsket enda mer

informasjon i forkant av praksis og muligheter for å planlegge veilederansvaret inn i institusjonenes årsplan.

Kanskje enda mer informasjon ut til institusjonene i forkant. Gjerne et treff med KPV og veiledere før praksis. Fortsatt viktig med god lederforankring.

KPV'ene ønsket enda tettere samarbeid med praksisveilederne og mer direkte dialog mellom praksisveilederne og praksislærer. Det ble også spilt inn at flere praksisveiledere og KPV'er burde få veiledningskompetanse. De savnet VEI-tid da denne ble avlyst.

Vi gikk glipp av VEI-tid pga korona-situasjonen. Så dette er noe jeg har savnet. Evt avsatt tid til møte med praksisveilederne på institusjonen.

KPV'ene etterspurte også tilgang på institusjonen til digitale løsninger, som Teams og Zoom, som det hadde blitt mer behov for å bruke i forbindelse med Covid-19. Ellers omhandlet innspillene fra KPV'ene en positiv bekreftelse av praksisopplegget som var blitt utprøvd / gjennomført:

Har egentlig ikke så mye mer å si enn at Jobbvinnerprosjektet burde være standard måte å ha første års sykepleierstudenter i praksis. Dette har vært en god opplevelse både for praksissted og studenter. Jeg mener også at KPV er en veldig god funksjon, da man kan ha god kontakt med UiA før og under praksisperioden. Mener også at å skape god relasjon med studentene tidlig er med på å senke skuldrene til studentene, slik at alt det nye ikke blir så farlig og skummelt. Det er viktig å tenke på at disse er ganske unge og nye, og mange av opplevelsen de møter kan være utfordrende. Det å kjøre to-spenn gjør at opplevelsen av utfordringene studentene møter, blir svært mye tryggere når man er to.

Erfaringer fra avdelingsledere

Positivt

De avdelingslederne som svarte på evalueringsundersøkelsen var veldig positive til praksisgjennomføringen. De beskrev studentene som initiativrike, engasjerte, ivrige, aktive, delaktige og faglig orienterte. De opplevde også at studentene ble trygge av å gå sammen i par og at oppfølgingen fra praksisveileder styrket tryggheten ytterligere.

Studentene har jobbet to sammen. De har virket trygge i rollen som student. De er interesserte og tar del i oppgaver i samsvar med planen. Dedikerte veiledere gir trygghet og støtte.

Avdelingslederne mente praksisopplegget bidro til god studentoppfølging fra praksisveiledere, KPV og utdanningsinstitusjon samt at det medførte en bedre fordeling av oppfølgingsansvaret.

Utfordrende

Avdelingslederne hadde ikke opplevd noe utfordrende ved praksisopplegget.

Har ikke opplevd det utfordrende, bare positivt.

Unntaket var karantenerestriksjonene som følge av Covid-19 og påfølgende lite kontakt med universitetet.

Innspill til bedre praksisorganisering

Avdelingslederne hadde ingen innspill til bedre praksisorganisering enn å fortsette med tospann.

Spl 1.års burde alle være i to-spann som standard! Fått mange gode tilbakemeldinger på det! I tillegg gjør det at man får trygget og styrket studenter på en annen måte!

Har flere studenter som ønsker å jobbe helg hos oss og det betyr for meg at de var fornøyde så kan ikke se at jeg har noe mer å tilføre.

Erfaringer fra praksislærere

Positivt

Praksislærerne opplevde at samarbeidet med praksisfeltet var blitt bedre som følge av tiltakene i prosjektet og at det var positivt å ha en KPV som kontaktperson. Det ga økt samarbeidsfølelse å treffe KPV og praksisveilederne i forkant av praksis. Organiseringen

hadde også medført bedre forberedelser til praksis, blant annet gjennom å få på plass praksisveiledere, turnus og avtaler for vurderingssamtaler i god tid før praksisoppstart.

(...) opplever også at det å ha en KPV på plassen som har oversikt og samler trådene gjør mitt arbeid vesentlig lettere.

Godt forberedt praksissted, både mht utvalg av veiledere, opplæring av dem, planlegging av treffpunkter både for VEI-tid og evalueringssamtaler.

Det å ha møtt praksisveilederne i forkant gjør at man har en større samarbeidsfølelse, ikke "de og vi".

Lærerne syntes praksisstedene hadde et godt opplegg for mottak av studentene. Noen hadde selv også møtt studentene på praksisstedet første praksisdag og opplevde dette positivt. De hadde også gode erfaringer med å gjennomføre felles oppstartsamtale for studentpar. Lærerne så at tospann gjorde studentene tryggere, modigere og mer selvstendige, at de samarbeidet tett og brukte veiledning bedre.

Opplever også at det å gå i tospann gjør de modigere, (...) og at de også får øvd på sin selvstendighet mot slutten av praksis.

Syntes det har fungert veldig bra med to studenter. De ble fort trygge, og de kunne jobbe en del sammen.

Å være to studenter sammen gav dem trygghet i å tørre mer, samarbeide tett og bruke veiledning på en bedre måte enn ellers, f.eks. snakke sammen før man spør veileder, spare tid på at instruksjon / veiledning gis til to i stedet for til en student.

Praksislærerne oppfattet også at ukentlig fag- og fordypningstid bidro til å gjøre studentene tryggere, og de så utvikling i hvordan studentene forholdt seg i refleksjonsgruppene.

Å møte veilederne på samme praksissted i felles VEI-tid ga mulighet for erfaringsdeling og informasjonsutveksling, og det ga veilederne og lærer en felles forståelsesramme i studentoppfølgingen.

(...) jeg opplever det som svært nyttig å møte veilederne, for å her kan få en liten oppdatering, og erfaringsutveksling fra og med dem. Opplever at man sammen ser at studentene vokser og utvikler seg.

Utfordrende

Praksislærerne opplevde det utfordrende å få samlet alle praksisveilederne til VEI-tid. Noen av lærerne opplevde det også utfordrende å lede VEI-tiden, med balansering av fast opplegg og frie rammer.

Å utnytte hele VEI-tiden, eller hvor mye ferdig/standard opplegg bør VEI-tiden inneholde.

Utbruddet av Covid-19 medførte utfordringer knyttet til at praksisveiledere fikk nye oppgaver, og lærere fikk tilbakemeldinger fra studenter som slet med å finne sin plass i avdelingen. Selv opplevde lærerne overgangen til digital praksisoppfølging som utfordrende når studenter i liten grad benyttet de digitale plattformene og var vanskelige å få kontakt med. Samtidig syntes lærerne det hadde gått over all forventning å benytte digitale verktøy i praksisoppfølgingen, og de opplevde positive holdninger hos alle parter til å gjennomføre praksisperioden på tross av store utfordringer relatert til Covid-19.

Innspill til bedre praksisorganisering

Praksislærerne ønsket at planleggingen av praksis kunne starte enda tidligere og at studentenes turnus kunne være klar til første VEI-tid. De ønsket også at det var en tydelig plan for hvem studentene skulle gå med på vakter dersom praksisveileder ikke var til stede.

Praksislærerne ønsket at VEI-tid ble organisert og tilrettelagt så alle veilederne kunne delta. De trakk særlig frem at datoer for samlingene måtte fastlegges tidlig nok til at praksisstedet kunne få de inn i ansattes turnus.

Tenker også at å få lagt datoer for VEI-tid så tidlig som mulig (i turnusen til veiledere) slik at alle veilederne har mulighet for å være til stede og at praksislærer også kan ha disse slik at man har det i planen tidlig.

Lærerne hadde fanget opp ulike signaler fra studentene angående hospitering og etterspurte en tydeliggjøring av forventninger og rammer for gjennomføring. De mente også det var viktig å sikre praksisnærheten i fag- og fordypningstid.

FOF-tid er det snakket mye positivt om. Men viktig at det ikke blir for tungt teoretisk og samtidig oppleves som praksisrelevant.

Praksislærerne trakk frem viktigheten av KPV-funksjonen og mente det burde være erfarne sykepleiere som fikk denne oppgaven.

Min tanke er at KPV funksjonen er veldig viktig som samlende, og at det er svært viktig at dette er en med god erfaring.

6. Diskusjon

Oppsummert viste resultatene fra evalueringen at studentene var svært godt fornøyde med å ha praksis i tospann. Dette ga dem trygghet og bidro til at de jobbet mer selvstendig og turte utfordre seg selv mer i praksis. Praksisveilederne hadde positive erfaringer med oppfølging av studenter i par, og både KPV'er, avdelingsledere og praksislærere anbefalte å videreføre praksis i tospann. Resultatene støttes av tidligere forskning om praksis i tospann (ref. kap. 3). Både fag- og fordypningstid og VEI-tid ble evaluert svært positivt, mens det var blandede erfaringer med utprøvingen av teknologistøtte i studentpraksis. Noen forhold knyttet til resultatene er trukket ut for nærmere diskusjon.

Komplementerende studentutbytte av tospann og fag- og fordypningstid

Studentenes positive evalueringer av praksis i tospann er relatert til både innhold, organisering og gjennomføring av praksisperioden. En medvirkende årsak til at studentene var fornøyde med tospann kan være at de selv hadde meldt seg til å ha praksis ut fra denne modellen, og dette var særlig forankret i behovet for trygghet ved første praksisperiode på

ukjent arena. Etter hvert som studentene ble kjent med praksissted og arbeidsoppgaver flyttet behovet seg mot å få utfordringer som ga læring. Også her bidro det å være to til at de turte jobbe mer selvstendig, både sammen og hver for seg. Samtidig kom det tilbakemeldinger underveis i prosjektet på at siste del av praksisperioden kunne bli noe ensformig. For å ytterligere styrke prosjektets vektlegging av å tilrettelegge for faglige utfordringer gjennom hele praksisperioden (ref kap. 3) ble det innlemmet gruppeovertakelse og hospitering på annen avdeling i studentenes praksis. Studentenes tilbakemeldinger på denne utprøvingen viste at dette kunne gi dem positive erfaringer og spennende utfordringer, men at særlig hospitering krevde planlegging og kunne være utfordrende å organisere. Ut fra erfaringene i prosjektet vil det være gunstig om KPV får lagt hospiteringsdager inn i studentenes turnus, så det er forutsigbart for alle parter fra før praksisstart. Gruppeovertakelse oppfattes å best kunne organiseres lokalt i avdelingen i samhandling mellom studentparet og praksisveileder. Valg om gjennomføring kan vurderes ut fra studentenes faglige utvikling og læringsbehov.

Tiltaket fag- og fordypningstid ble også initiert i prosjektet ut fra formålet om å tilrettelegge for faglige utfordringer gjennom hele praksisperioden. Ut fra studentenes tilbakemeldinger bidro de ukentlige samlingene til økt faglig fokus i praksisperioden. Innholdet i fag- og fordypningstiden var praksisnært, og studentene ble utfordret på kunnskap, ferdigheter og holdninger som komplementerte læringsprosessene i tospanspraksis. Studentene verdsatte fellesskapet med studentgruppen og vektla betydningen dette hadde for egen læring. Det fungerte som en kvalitetssikring av tospanspraksis å få speilet egen faglige progresjon, og gjennom dette turte studentene å utfordre seg selv enda mer. Ut fra erfaringene i prosjektet oppfattes tiltakene tospann og fag- og fordypningstid som komplementerende i studentenes læringsprosesser, og det ser ut til at de ukentlige samlingene med økt fokus på sykepleiefaglig tematikk også påvirket studentenes holdninger til å ha praksis på institusjon. Med referanser til rekrutteringsutfordringene som kommunal sektor står overfor oppfattes tilretteleggingen for faglig fordypning for studenter i praksis som et holdningsskapende tiltak det vil være klokt å prioritere.

Ut fra lokale rammeforutsetninger kan det være både nødvendig og formålstjenlig for enkelte praksissteder å tilrettelegge for færre samlinger med fag- og fordypningstid enn ukentlig i løpet av en praksisperiode, men det oppfattes uansett som viktig å tilstrebe kontinuitet i samlingene. Erfaringene i prosjektet viste at åtte til ti studenter er optimalt for slike samlinger. Da flere praksissteder har langt færre studenter, kan et alternativ være å samkjøre flere praksissteder med fysiske eller digitale samlinger.

Behov for veilederoppfølging i praksisperioden

Praksisveilederne i prosjektet var tydelige på at erfaringsdeling og veiledning i gruppesamlinger var viktig og nyttig for deres studentoppfølging. Behovet for VEI-tid i forbindelse med studentenes praksisperiode ble særlig fremtredende da samlingene måtte avlyses våren 2020 på grunn av Covid-19. Ut fra tilbakemeldingene i evalueringsundersøkelsen oppfattes det som ekstra viktig for praksisveiledere å ha en arena for erfaringsdeling og veiledning når de følger opp studenter i tospann.

Praksisveiledning av studentpar bygger på en annen pedagogisk tilnærming enn den tradisjonelle mester-svenn-læringen. Studentene skal lære og erfare mer på egenhånd, og praksisveileders rolle omhandler mer før- og etterveiledning enn demonstrasjon. Ingen av praksisveilederne som deltok i prosjektet hadde formell veilederkompetanse, og det er behov for å øke sykepleieres formalkompetanse i veiledningspedagogikk. Dette oppfattes imidlertid ikke å kunne erstatte utdanningsinstitusjonens oppfølging av veilederne underveis i studentenes praksisperiode. Erfaringene fra prosjektet viser at det også er behov for behovsstyrt veiledning og gjensidig erfaringsdeling mens de selv veileder studentene.

Det hadde betydning for praksisveiledernes utbytte av VEI-tid at flest mulig av gruppen var til stede. I prosjektet erfarte vi utfordringer knyttet til at veilederne kunne delta. Et grep som ble gjort var å legge VEI-tid til samme dag som fag- og fordypningstid, med oppfordring til studentene om å prøve seg på ansvar i avdelingen mens praksisveilederne var på samling, med kontaktperson i bakhånd. I løpet av prosjektperioden oppsto det

likevel situasjoner som hindret sykepleiere i å gå fra avdelingen til avtalt VEI-tid. Ved flere anledninger hadde også veiledere fri fra jobb på dager for VEI-tid, og selv om det var avtalt avspasering med arbeidsgiver, så hadde flere likevel ikke anledning til å delta. Både praksisveiledere, KPV'er og praksislærere ytret behov for å kunne planlegge mer ved at tidspunkter for VEI-tid ble bestemt i god tid i forkant og dermed kunne legges inn i avdelingenes årsturnus. Et slikt grep betinger fremskyving av flere oppgaver i praksisplanleggingen hos både utdanningsinstitusjonen og kommuner, deriblant avklaring av tilgjengelige praksisplasser og hvem som skal være praksisveiledere, KPV'er og praksislærere. Dersom dette blir satt i system i et årshjul, vil det kunne gi økt grad av forutsigbarhet og kontinuitet i praksisgjennomføringen, og avtaler og oppgaver vil ha større mulighet for å bli gjennomført etter planen.

Potensial for teknologistøtte i sykepleiepraksis

Erfaringene fra prosjektet viste at utprøving av teknologistøtte i sykepleiepraksis krever grundige forberedelser, med omfattende informasjon og opplæring, for at partene skal oppleve digitale verktøy som håndterbart og meningsfylt å bruke. De mest positive erfaringene fra prosjektet var knyttet til bruk av digital plattform til informasjon og kommunikasjon for studenter, KPV og praksislærere. Praksisveiledere ga uttrykk for manglende mestring og manglende opplevd behov for teknologistøtte i studentoppfølgingen. Dette endret seg i forbindelse med utbruddet av Covid-19 våren 2020, hvor all kommunikasjonen mellom praksislærer og praksissted måtte skje digitalt, inkludert gjennomføring av midt- og sluttvurdering av studentene. Erfaringene med bruk av teknologistøtte i denne fasen av prosjektet var positive. Det oppfattes å være potensial for økt bruk av teknologistøtte i praksisgjennomføringen, og det bør utforskes nærmere hvordan dette kan benyttes til styrket samhandling mellom praksisfelt og utdanningsinstitusjon.

Vektlegging av forankringsarbeid og rolleavklaring

I prosjektet ble det erfart hvor viktig det var å prioritere forankringsarbeid for gjennomføringen av tiltak. Særlig gjaldt dette informasjonsformidling til alle ansatte ved de involverte institusjonene. Ved en av institusjonene fikk ansatte først informasjon om prosjektet på et allmøte som ble holdt en tid etter praksisoppstart. Studenter på dette praksisstedet erfarte at ansatte hadde forsøkt å splitte parene, da de ikke var orientert om grunnlaget for at studenter skulle ha praksis i tospann. Det var også viktig å gi ansatte informasjon om at hele studentgruppen skulle på ukentlig fag- og fordypningstid og at praksisveilederne hadde VEI-tid mens studentene skulle få prøvd seg på å ha ansvar i avdelingen. For både studenter og praksisveiledere hadde det betydning at hele personalet var orientert om praksisopplegget og støttet opp under tiltakene.

Lederforankring ble også erfart som sentralt for praksisgjennomføringen i prosjektet. Ved forankring hos kommunalledelsen, fikk enhetsledere og avdelingsledere mandat for tilrettelegging av tiltak og ressursbruk til KPV-funksjonen. For KPV'ene hadde støtte i avdelingsledelsen stor betydning. I prosjektet gjennomførte prosjektleder og de kommunale prosjektgruppedlemmene møter på ulike ledernivå (ref. kap. 2). Ved implementering av praksismodellen vurderes det som viktig å definere ansvar og plan for informasjonsformidling og øvrig forankringsarbeid.

Ved utvidelsen til flere institusjoner i prosjektet (våren 2020) oppsto flere utfordringer knyttet til uklar ansvars- og oppgavefordeling mellom praksissted / kommune og utdanningsinstitusjon. Særlig gjaldt dette rekruttering av KPV'er. I evalueringen kom det frem at praksislærerne mente det var viktig at KPV hadde erfaring som sykepleier. Ut fra erfaringene i prosjektet vurderes det som formålstjenlig for både kommuner og utdanningsinstitusjon å utvikle klarere retningslinjer for felles praksisgjennomføring, med en tydeliggjøring av ansvars- og oppgavefordeling mellom partene. I prosjektet har det vært en styrke at arbeidstakerorganisasjon (NSF) har vært med i utvikling, evaluering og justering av tiltak, og tilsvarende involvering oppfattes å være både viktig og nyttig i prosesser knyttet til utvikling av rammer og retningslinjer for praksisgjennomføring.

Ressursbehov for implementering av praksismodellen

Som omtalt i rapportens kapittel to bidro både kommunene, UiA og KS med betydelige ressurser i prosjektgjennomføringen. Samtidig har alle faser / prosesser i prosjektet vært utviklet og utprøvd med tanke på implementering i drift etter prosjektslutt, og det ble tilstrebet å finne løsninger på tiltak som kunne være levedyktige ut fra en omdisponering av partenes tilgjengelige ressurser. En viktig erfaring som ble gjort i prosjektet var at KPV-funksjonen fungerte best både organisatorisk og faglig når den ble koblet til eksisterende fagsykepleierfunksjon. Arbeidsdager øremerket fagutvikling muliggjorde smidig planlegging av praksisperioden og gjennomføring av ukentlig fag- og fordypningstid. Disse oppgavene ble mer utfordrende å gjennomføre for sykepleiere som var blitt frikjøpt fra driftsoppgaver og som hadde mindre fleksibilitet for KPV-relaterte arbeidsoppgaver. Forutsetningen for å koble KPV-funksjonen til fagsykepleierstilling eller annen tilsvarende funksjon som er delvis frigjort fra turnusarbeid oppfattes å være at andre oppgaver tilhørende stillingen nedtones / fryses i den aktuelle perioden så det skapes rom for koordinering av studentenes praksis.

Erfaringene fra prosjektet tydeliggjorde at innføring av KPV-funksjon fordrer opplæring og oppfølging. Ved første gjennomføring av prosjektet (2019) hadde prosjektleder tett oppfølging av KPV'ene, mens ved utvidelse til flere institusjoner (2020) ble det etablert en mentorfunksjon for nye KPV'er. I større kommuner oppfattes det som gunstig å utvikle et nettverk for KPV'er hvor det kan tilrettelegges for felles opplæring, erfaringsdeling og veiledning. Dette ble gjennomført i den ene pilotkommunen, og erfaringene viste at slikt nettverk hadde stor betydning for KPV'enes gjennomføringsevne. En mentor- / kommune-KPV-funksjon vurderes ikke å måtte være en egendefinert stilling. I større kommuner med flere praksissteder kan en mulighet være å koble funksjonen til en praksiskoordinator eller tilsvarende stilling. Erfaringer fra prosjektet viste også at det var fordelaktig å etablere kommunikasjonslinjer mellom den kommunale mentoren og praksisemneansvarlig ved utdanningsinstitusjonen.

Praksislærerfunksjonen i prosjektet medførte økt ressursbruk til veilederoppfølging (VEI-tid), men på grunn av praksisfeltets styrkede studentoppfølging gjennom KPV-funksjonen kunne dette gjennomføres innenfor ordinær ressurstildeling. I prosjektet var praksisveiledernes deltakelse i VEI-tid forpliktende, men dette oppfattes som vanskelig å videreføre ved implementering av praksismodellen. Samtidig viser erfaringene fra prosjektet at det vil ha stor betydning for praksisgjennomføringen å tilrettelegge for at praksisveiledere og KPV'er kan delta på de fire samlingene med VEI-tid. Ressursmessig omhandler dette to halve dager på utdanningsinstitusjonen samt to samlinger á 1,5 timer på praksisstedet. Samkjøringen av første VEI-tid med praksisveiledertreffet som UiA tilbyr alle praksissteder før hver praksisperiode (ref. kap. 3), skånede arbeidsgiver for at ansatte var borte flere dager. Dersom de to VEI-tidene før henholdsvis midt- og sluttvurdering legges til samme dag som studentenes fag- og fordypningstid vil økt studentnærvær i avdelingen bidra til mindre behov for å leie inn ekstra personell. Dersom ansatte ønsker å delta i VEI-tid, men er forhindret fra å være til stede fysisk, viser erfaringene fra prosjektet et potensial for bruk av teknologistøtte til gjennomføring av slike samlinger.

7. Avslutning

Nedenfor presenteres punktvis anbefalinger fra Jobbvinner Agderprosjektet, før det skisseres hvordan praksismodellen kan ha overføringsverdi til andre praksisperioder og utdanninger som inneholder praksisstudier.

Anbefalinger

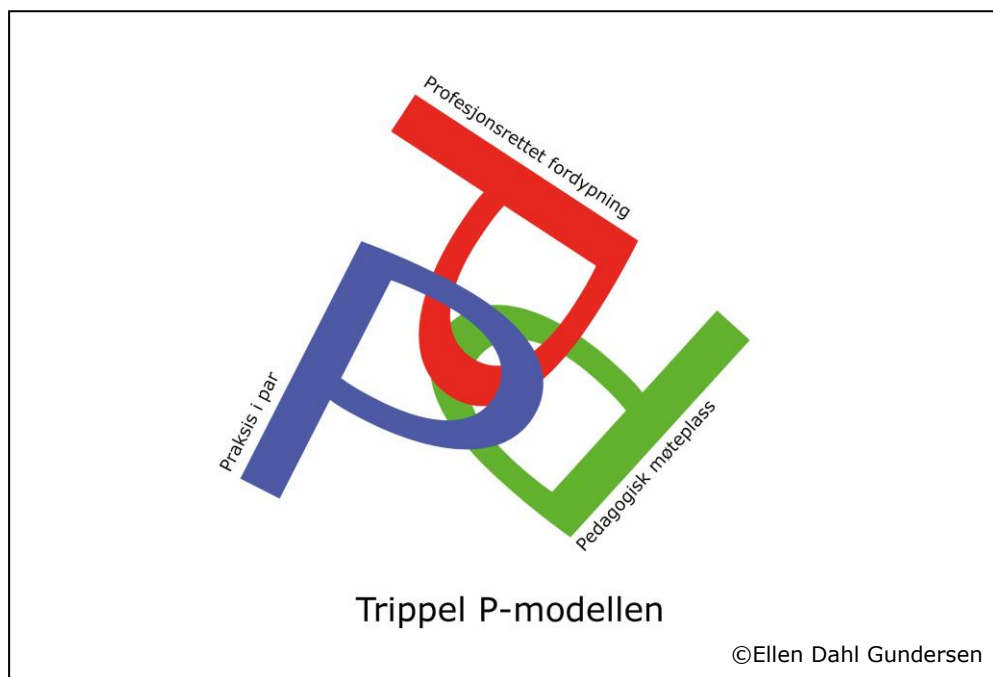
- **Tiltakene praksis i tospann, fag- og fordypningstid og VEI-tid bør brukes sammen.**
- **Tiltakene bør justeres og tilpasses lokale forhold og rammeforutsetninger i praksisfeltet og ved utdanningsinstitusjonen.**

- **Praksissted bør etablere KPV-funksjon i forbindelse med studentpraksis. Dette bør kobles til eksisterende funksjon ved institusjonen, fortrinnsvis fagsykepleier, evt annen stilling som er delvis frigjort fra turnusarbeid i avdelingen.**
- Praksis i tospann bør innføres i størst mulig omfang i førsteårsstudenters praksis i kommunale helse- og omsorgstjenester. Studenter bør få mulighet til å velge makker i tospannet.
- Både praksisveiledere, KPV'er og praksislærere bør få innføring i det pedagogiske grunnlaget for praksisoppfølging av studenter i tospann, og det bør tilrettelegges for samlinger underveis i praksisperioden med mulighet for erfaringsdeling og behovsstyrt veiledning (VEI-tid).
- Praksisinstitusjonen bør tilrettelegge for jevnlig gruppesamlinger med faglig fokus for studenter mens de er i praksis (fag- og fordypningstid). Gjennomføringen av tiltaket kan variere ut fra tilpasning til lokale rammeforutsetninger.
- Det bør fortsatt utprøves og videreutvikles bruk av teknologistøtte i studentpraksis, både som kommunikasjonskanal for studenter, KPV og praksislærer og som plattform for digital gjennomføring / deltakelse i fellessamlinger (VEI-tid og fag- og fordypningstid).
- Større kommuner bør etablere en mentorfunksjon for oppfølging av KPV'er, i samhandling med praksisemneansvarlig ved utdanningsinstitusjonen.
- Det bør videreutvikles rammer og retningslinjer for ansvars og oppgavefordeling mellom praksisfelt og utdanningsinstitusjon. Særlig gjelder dette rekruttering, opplæring og oppfølging av praksisveiledere og KPV'er. Arbeidstaker-organisasjoner bør involveres i prosessene.
- Det bør utarbeides et årshjul for studentenes praksis, hvor oppgaver i både utdanningsinstitusjon og kommuner legges på tidspunkter som støtter opp under forutsigbarhet i planlegging og kontinuitet i gjennomføring.

Overføringsverdi – Initiering av Trippel P-modellen

Anbefalingene fra Jobbwinnerprosjektet er rettet mot studentpraksis i kommunale helse- og omsorgsinstitusjoner, men oppfattes samtidig å ha overføringsverdi til flere praksisperioder i sykepleierutdanningen og til andre profesjonsutdanninger og disipliner som inneholder praksisstudier. Tiltakene i praksismodellen kan justeres og tilpasses lokale settinger med ulike behov og rammeforutsetninger. Uavhengig av praksisarena oppfattes det som gunstig å tilrettelegge for at studenter lærer med og av hverandre, i par og i gruppe. Styrket faglig fokus gjennom profesjonsrettet fordypning for studentgrupper kan bidra til gode praksiserfaringer og kvalitetssikring av tospannspraksis. Etablering av møteplass for praksisveiledere med vekt på erfaringsdeling og behovsstyrt veiledning kan tilføre økt mestring og pedagogisk kvalitet i oppfølgingen av studentpar. Disse elementene har vist seg å komplementere hverandre, og interaksjonen mellom dem tilsier at de bør defineres og benyttes samlet. På bakgrunn av Jobbwinnerprosjektet initieres Trippel P-modellen, til bruk i utdanninger som inneholder studentpraksis (Figur 2).

Figur 2. Trippel P-modellen

Avsluttende kommentar

Praksismodellen som er utviklet i Jobbvinnerprosjektet har vist seg levedyktig ved implementering over tid. Tiltakene har forankring i forskning, og resultatene fra evalueringene samsvarer i stor grad med tidligere studier. Praksismodellens levedyktighet er videre knyttet til at den er sammensatt av flere komponenter, rettet mot både studenter og praksisveiledere og med vektlegging av både organisering og innhold i studentpraksis. Den kan implementeres ut fra en omdisponering av tilgjengelige ressurser, og den kan tilpasses ulike settinger. Det er ønskelig at erfaringene fra Jobbvinnerprosjektet kan tilføre nye perspektiver til praksisstudier både innenfor og utenfor sykepleierutdanningen og gi nyttige bidrag i en verktøykasse for organisering og gjennomføring av studentpraksis.

8. Lenker til artikler og andre nettressurser om prosjektet

- Jobbvinnerartikkel
<https://jobbvinner.no/praksismodellen-som-synliggjor-sykepleieprofesjonen/>
- Nyhetssak i Sykepleien
<https://sykepleien.no/2019/11/haper-god-praksiserfaring-vil-friste-flere-sykepleiere-ut-i-kommunene>
- Nyhetssak ved Universitetet i Agder
<https://www.uia.no/nyheter/god-praksis-rekrutterer-sykepleiarar-til-agder-kommunane>
- Om bruk av MOSO i sykepleiepraksis
<https://blog.moso.as/archives/438>

- Om #drømmejobben og Jobbvinner Agder
<https://www.ks.no/kommunespeilet/arbeidsliv-og-ledelse/lager-drommejobben-sammen/>
- Podkast: <https://shows.pippa.io/ks/episodes/drommejobben> – Der livet leves (KS), 4. okt 2019

Filmer om prosjektet

- Filmopptak fra Jobbvinnerkonferanse Oslo 24. sept. 2020
https://video.uia.no/media/t/0_kicqix6n
- Film om fag- og fordypningstid
https://video.uia.no/media/t/0_yicibd1f

Studentfilmer

- Eivind: https://video.uia.no/media/t/0_ov5vmum0
- Malin: https://video.uia.no/media/t/0_bcdqsl81
- Cathrine: https://video.uia.no/media/t/0_r6c3alh8
- Celine og Maren: https://video.uia.no/media/t/0_f0xkuype

9. Vedlegg

Prosjektplan

Tospann - veiledende dokument

FoF-tid – veiledende dokument

VEI-tid – veiledende dokument

KPV-funksjonen – veiledende dokument

Praksislærerfunksjonen – veiledende dokument

Samarbeidsavtale i prosjektperioden våren 2020 for Jobbwinner Agder

Referanser

- Bergheim, A. L. (2019, 11.12.19). *Fremtidsretta praksismodeller i sykepleierutdanningen*. [Future-oriented practice models in nursing education; Not available in English] Blog post. Hentet 21. Nov. 2020 fra <https://www.uia.no/student-er-i-forskningsprosjekt/fremtidsretta-praksismodeller-i-sykepleierutdanningen>
- Blekken, L. E., Medby, A. O. & Forbord, T. (2013). Læringsutbytte i sykepleiefaglig ledelse etter praksis der sykepleierstudenter overtok ansvaret for en avdeling [Learning outcomes in nursing management after implementation of clinical studies organized by teams of nursing students] *Sykepleien Forskning*, 8(4), 344-352. <https://doi.org/10.4220/sykepleienf.2013.0140>
- Bogsti, W. B., Solvik, E., Engelen, R. I., Moen, Ø. L., Nordhagen, S. S., Struksnes, S. & Arvidsson, B. (2013). Styrket veiledning i sykepleierutdanningens praksisperioder [Strengthened supervision in nurse education clinical practice; English abstract] *Nordic Journal of Nursing Research*, 33(1), 56-60. <https://doi.org/10.1177/010740831303300112>
- Bos, E., Lofmark, A. & Tornkvist, L. (2009). District nurses' experience of supervising nursing students in primary health care: A pre- and post-implementation questionnaire study. *Nurse Education in Practice*, 9(6), 361-366. <https://doi.org/10.1016/j.nepr.2008.10.007>
- Bradbury-Jones, C., Sambrook, S. & Irvine, F. (2011). Empowerment and being valued: a phenomenological study of nursing students' experiences of clinical practice. *Nurse Education Today*, 31(4), 368-372. <https://doi.org/10.1016/j.nedt.2010.07.008>
- Dahle, A. O. (2019, 10.12.19). *Praksis på sykehjem. Den nye favoritten blant sykepleierstudenter i Agder?* [Practice in nursing homes. The new favorite among nursing students in Agder?; Not available in English] Blog post. Hentet 21. Nov. 2020 fra <https://www.uia.no/student-er-i-forskningsprosjekt/praksis-paa-sykehjem.-den-nye-favoritten-blant-sykepleierstudenter-i-agder>
- Dolonen, K. A. (2019, 27.02.19). *Studiebarometeret 2018: Store forskjeller i fornøydhet*. Hentet 11. Des. 2020 fra <https://sykepleien.no/2019/02/studiebarometeret-2018-store-forskjeller-i-fornoydhet>
- Drange, B. B. (2013). Utprøving av tospann som veiledningsmodell [Testing of working in tandem as a guidance model; English abstract]. *Uniped*, 36(3). <https://doi.org/10.3402/uniped.v36i3.22725>
- Ekman, S., Fladeby, N., Jansson, I., Hardeland, C. & Leonardsen, A.-C. (2019). Hvordan kan sykepleiestudenter få det bedre når de er i praksis [How can nursing students feel better in practical studies; Not available in English]. *Sykepleien*. <https://sykepleien.no/forskning/2019/01/hvordan-kan-sykepleierstudenter-fa-det-bedre-nar-de-er-i-praksis>

- Floberg, E. (2019, 11.12.19). *Hvordan gi kommunen bedre rykte. [How to give the municipality a better reputation; Not available in English] Blog post.* . Hentet 21. Nov. 2020 fra <https://www.uia.no/student-er-i-forskningsprosjekt/hvordan-gi-kommunen-bedre-rykte>
- Forber, J., DiGiacomo, M., Carter, B., Davidson, P., Phillips, J. & Jackson, D. (2016). In pursuit of an optimal model of undergraduate nurse clinical education: An integrative review. *Nurse Education in Practice*, 21, 83-92. <https://doi.org/10.1016/j.nepr.2016.09.007>
- Fredheim, M. (2018, 04.03.18). *Kun to av ti nyutdannede sykepleiere har kommunene som førstevalg. [Only two out of ten newly qualified nurses have the municipalities as their first choice; Not available in English].* Norsk Sykepleierforbund. Hentet 21. Nov. 2020 fra <https://www.nsf.no/vis-artikkel/3762979/17093/Kun-to-av-ti-nyutdannede-sykepleiere-har-kommunene-som-forstevalg>
- Gautun, H. (2020). *En utvikling som må snus. Bemanning og kompetanse i sykehjem og hjemmesykepleien [A development that must be reversed. Staffing and competence in nursing homes and home nursing; Not available in English]* (Rapport 14/2020, Issue. Velferdsforskningsinstituttet NOVA. <http://hdl.handle.net/20.500.12199/6417>
- Gautun, H., Øien, H. & Bratt, C. (2016). *Underbemanning er selvforsterkende. Konsekvenser av mangel på sykepleiere i hjemmesykepleien og sykehjem* (6). NOVA. <http://www.hioa.no/Om-OsloMet/Senter-for-velferds-og-arbeidslivsforskning/NOVA/Publikasjoner/Rapporter/2016/Underbemanning-er-selvforsterkende>
- Gillespie, M. (2017). Student nurse preferences for their first clinical experience: a thematic analysis. *British Journal of Nursing*, 26(2), 104-108. <https://doi.org/10.12968/bjon.2017.26.2.104>
- Hegerstrøm, T. (2018). *Til glede og besvær – praksis i høyere utdanning [For joy and difficulty - practice in higher education; Not available in English]* (3). NOKUT. https://www.nokut.no/globalassets/nokut/rapporter/ua/2018/hegerstrom_turid_til_glede_og_besvar_praksis_i_hoyere_uttanning_3-2018.pdf
- Hellstrom-Hyson, E., Martensson, G. & Kristofferzon, M. L. (2012). To take responsibility or to be an onlooker. Nursing students' experiences of two models of supervision. *Nurse Education Today*, 32(1), 105-110. <https://doi.org/10.1016/j.nedt.2011.02.005>
- Helsebiblioteket. (n.d.). *Kunnskapsbasert praksis*. Hentet 08.01.21 fra <https://www.helsebiblioteket.no/kunnskapsbasert-praksis>
- Helsedirektoratet. (n.d.). *Kompetanseløftet 2020*. Hentet 11. des 2020 fra <https://www.helsedirektoratet.no/om-oss/forsoksordninger-og-prosjekter/kompetanseloft-2020>

- Helseth, I. A., Fetscher, E. & Wiggen, K. S. (2019). *Praksis i høyere utdanning – gode eksempler*. [Practice in higher education - good examples; Not available in English]. NOKUT.
https://www.nokut.no/globalassets/nokut/rapporter/ua/2019/helseth_fetscher_wiggen_praksis-i-hoyere-utdanning-gode-eksempler_10-2019.pdf
- Hessevaagbakke, E., A.G., J., Gudjonsdottir, S. & Christiansen, B. (2013). Praksisveiledernes funksjon i et medstudentbasert studieopplegg i klinikken. [The tutors' function in a peer-based study period in clinical practice; English abstract] *Nordisk Sygeplejeforsk* 4, 254–268.
- Hessevaagbakke, E., Christiansen, B., Aaseth, T., Johansen, A. G., Bjørk, I. T. & Havnes, A. (2010). Medstudentveiledning i praksisstudiene. [Peer tutoring in the practical studies; Not available in English] *Norsk Ped. Tidsskr* 94, 412–425.
- Hjemås, G., Zhiyang, J., Kornstad, T. & Stølen, N. M. (2019). *Arbeidsmarkedet for helsepersonell fram mot 2035* [The labor market for health professionals until 2035; English abstract]. Statistisk sentralbyrå. <https://www.ssb.no/arbeid-og-lonn/artikler-og-publikasjoner/attachment/385822?ts=16c855ce368>
- Holst, H. & Hörberg, U. (2013). Students learning in clinical practice, supervised in pairs of students – a phenomenological study. *Journal of Nursing Education and Practice*, 3(8). <https://doi.org/10.5430/jnep.v3n8p113>
- Holst, H., Ozolins, L. L., Brunt, D. & Horberg, U. (2017). The experiences of supporting learning in pairs of nursing students in clinical practice. *Nurse Education in Practice*, 26, 6-11. <https://doi.org/10.1016/j.nepr.2017.06.002>
- Holst, H. E. E. & Hörberg, U. (2012). Students' learning in an encounter with patients – supervised in pairs of students. *Reflective Practice*, 13(5), 693-708.
<https://doi.org/10.1080/14623943.2012.670623>
- Jobbvinner. (n.d.). *På tide å tenke nytt*. Hentet 11.12.20 fra <https://jobbvinner.no/pa-tide-a-tenke-nytt/>
- Kennedy, S., Hardiker, N. & Staniland, K. (2015). Empowerment an essential ingredient in the clinical environment: a review of the literature. *Nurse Education Today*, 35(3), 487-492. <https://doi.org/10.1016/j.nedt.2014.11.014>
- KS. (2020a). *Jobbvinner videreføres*. Hentet 17.12.20 fra <https://www.ks.no/fagomrader/arbeidsgiverpolitikk/kompetanse-og-rekruttering/jobbvinner-viderefores/>
- KS. (2020b). *Rapport om framtidig rekrutteringsbehov i Agder-kommunene*. <https://infogram.com/1pdp7gn292qzyghmv36yvryrelsk1vj3xz6?live>
- KS Agder. (n.d.). *#drømmejobben*. Hentet 23.12.20 fra <http://www.xn--drmmejobben-hgb.com/>

- Levin, M. (2017). Aksjonsforskning som forskning – epistemologiske og metodiske utfordringer. [Action research as research - epistemological and methodological challenges; Not available in English]. I S. Gjøtterud, H. Hiim, D. Husebø, L. H. Jensen, T. H. Steen-Olsen & E. Stjernstrøm (Red.), *Aksjonsforskning i Norge. Teoretisk og empirisk mangfold*. Cappelen Damm Akademisk.
<https://press.nordicopenaccess.no/index.php/noasp/catalog/download/17/59/224-1?inline=1>
- Lofmark, A., Hansebo, G., Nilsson, M. & Tornkvist, L. (2008). Nursing students' views on learning opportunities in primary health care. *Nursing Standard*, 23(13), 35-43.
<https://doi.org/10.7748/ns2008.12.23.13.35.c6730>
- Mamhidir, A. G., Kristofferzon, M. L., Hellstrom-Hyson, E., Persson, E. & Martensson, G. (2014). Nursing preceptors' experiences of two clinical education models. *Nurse Education in Practice*, 14(4), 427-433. <https://doi.org/10.1016/j.nepr.2014.01.010>
- Medby, A. O. & Haugan, G. (2012). Studentgruppen i praktiske studier i sykehjem [Student groups in nursing practice – 1st year nursing students experiences of learning clinical nursing in group setting; English abstract]. *Nordic Journal of Nursing Research*, 32(2), 46-50. <https://doi.org/10.1177/010740831203200210>
- MOSO. (2019). *Digitale verktøy i sykepleierutdanningen [Digital tools in nursing education; Not available in English]*. Hentet 21. Nov. 2020 fra <https://blog.moso.as/archives/438>
- Myhre, M. J. (2019, 11.12.19). *Jakten på den optimale praksis i kommunen. [The pursuit of optimal practice in the municipality; Not available in English]* Blog post. Hentet 21. Nov. 2020 fra <https://www.uia.no/student-i-forskningsprosjekt/jakten-paa-den-optimale-praksis-i-kommunen2>
- Nordhagen, S. S., Engelién, R. I. & Arvidsson, B. (2013). Mellom idealer og realiteter. Integrering av gruppeveiledningsmodellen SVIP i sykehjem. *Nordisk Sygeplejeforskning*, 2(3), 130–138.
- Norsk Sykepleierforbund. (2018). *STOR VILJE – LITE RESSURSER. En kartlegging av rammebetingelser for veiledning av sykepleierstudenter i kommunehelsetjenesten [HUGE WILL - LITTLE RESOURCES. A survey of framework conditions for precepting nursing students in municipal health services; Not available in English]*. Norsk Sykepleierforbund.
<https://www.nsf.no/Content/3895428/cache=20182205132729/Praksisrapport%20endelig%20mai%202018.pdf>
- Norsk Sykepleierforbund. (2019). *Rekruttere, mobilisere og beholde sykepleiere [Recruit, mobilize and retain nurses; Not available in English]* Norsk Sykepleierforbund. Hentet 23. Nov. 2020 fra <https://www.nsf.no/vart-politiske-arbeid/rekruttere-mobilisere-og-beholde-sykepleiere>

- NOU 2020:2. *Fremtidige kompetansebehov III. Læring og kompetanse i alle ledd*. Kunnskapsdepartementet.
- Nygren, F. & Carlson, E. (2017). Preceptors' conceptions of a peer learning model: A phenomenographic study. *Nurse Education Today*, 49, 12-16. <https://doi.org/10.1016/j.nedt.2016.10.015>
- Slettebø, Å., Bryn, V., Hovdsveen, R. K., Veitsle, K. C. & Syvertsen, A. L. (2009). Praksisstudier i tospann [Home nursing: Practical studies in pairs; Not available in English] *Sykepleien Forskning*, 4(1), 44-50. <https://doi.org/10.4220/sykepleienf.2009.0035>
- Stenberg, M. & Carlson, E. (2015). Swedish student nurses' perception of peer learning as an educational model during clinical practice in a hospital setting-an evaluation study. *BMC Nursing*, 14, 48. <https://doi.org/10.1186/s12912-015-0098-2>
- Strand, K., Devold, K. & Dihle, A. (2013). Sykepleierstudenters erfaringer med praksisstudier organisert som studenttett post [How students experienced clinical practice when organized in "Student Dense" wards; English abstract]. *Sykepl. Forsk.*, 8, 54-60.
- Strand, K. & Nondal, K.-M. (2012). Sykepleiestudenters utvikling av selvstendighet i praksisstudier organisert som studentdrevet team [Nursing students' development of professional independence during clinical practice organized as student-run teams; English abstract]. *Vard Nord*, 32, 4-8.
- Struksnes, S., Engelién, R. I., Bogsti, W. B., Moen, O. L., Nordhagen, S. S., Solvik, E. & Arvidsson, B. (2012). Nurses' conceptions of how an alternative supervision model influences their competence in assessment of nursing students in clinical practice. *Nurse Education in Practice*, 12(2), 83-88. <https://doi.org/10.1016/j.nepr.2011.07.009>
- Tønnessen, E. & Schei, A. (2019). *Universitetet i Agder har de mest fornøyde sykepleiestudentene*. Hentet 11.12.20 fra <https://khrono.no/sykepleie-sykepleieutdanning/universitetet-i-agder-har-de-mest-fornoyde-sykepleiestudentene/263275>
- Universitetet i Agder. (n.d.-a). *MOSO - Mentoring and Observation Software*. Hentet 17.12.20 fra <https://www.uia.no/om-uia/fakultet/avdeling-for-laererutdanning/utdanninger/grunnskolelaererutdanning/moso-mentoring-and-observation-software>
- Universitetet i Agder. (n.d.-b). *MOSO I SYKEPLEIERUTDANNINGEN*. Hentet 17.12.20 fra <https://www.uia.no/om-uia/fakultet/fakultet-for-helse-og-idrettsvitenskap/praksis-paa-sykepleie-bachelor/moso-i-sykepleierutdanningen>
- Vae, K. J. U., Vae, K. J., Kvalevaag, H. K. & Löfmark, A. (2017). Nursing students' perceptions of peer learning as a learning model in clinical practice and students' learning through peer learning - an evaluation study. *Nordisk tidsskrift for helseforskning*, 13(2). <https://doi.org/10.7557/14.4218>

PROSJEKTPLAN

2018-2020

Jobbvinner KS Agder

*Rekruttering av nyutdannede sykepleiere til kommunen
gjennom positive praksiserfaringer under utdanning*

Kort beskrivelse av prosjektet.

Jobbvinner er et nasjonalt prosjekt med mål om å øke rekrutteringen av sykepleiere og helsefagarbeidere til kommunale helse- og omsorgstjenester. Prosjektet er knyttet til Kompetanseløft 2020 hvor et av satsingsområdene er sikring av tilstrekkelig og stabil bemanning i kommunehelsetjenesten. Helsedirektoratet har gitt prosjektansvaret til KS, som fordeler tilskuddet på regionale og lokale delprosjekter hvor det utprøves ulike tiltak for å rekruttere og beholde ansatte samt synliggjøre kommunen som en attraktiv arbeidsgiver.

Jobbvinner Agder har fokus på sykepleierstudenters praksis i første studieår i bachelorprogram sykepleie, som omhandler åtte praksisuker på sykehjem eller annenkommunal helseinstitusjon. Formålet med prosjektet er å tilrettelegge for positive praksiserfaringer så studenter vurderer kommunehelsetjenesten som en attraktiv arbeidsplass etter endt utdanning. Det skal utarbeides og utprøves et pedagogisk opplegg for praksisperioden, og det skal utvikles og utprøves målrettede og tilpassede tiltak for praksisveiledning.

Kristiansand, 14.09.18

Prosjektleder:

Ellen Dahl Gundersen
Førstelektor Universitetet i Agder

Prosjektansvarlig:

Dorrit Svenning
Seniorrådgiver KS Agder

Innhold

1.0 MÅL OG RAMMER	3
1.1 Bakgrunn	3
1.2 Formål	4
1.3 Mål	4
1.4 Halvårlige mål i prosjektperioden	5
1.5 Rammer og avgrensning	6
2. PROSJEKTORGANISASJON	7
3. PROSJEKTOPPFØLGING	8
3.1 Beslutningspunkt	8
3.2 Statusrapportering	8
3.3 Milepæler høst 2018 og vår 2019	8
4. MÅLGRUPPER, INTERESSENER OG KOMMUNIKASJONSSTRATEGI	9
5. RISIKOVURDERING	11
6. GJENNOMFØRING	13
7. ØKONOMI	15
REFERANSER	16

1.0 MÅL OG RAMMER

1.1 Bakgrunn

Det trengs flere sykepleiere og helsefagarbeidere i kommunehelsetjenesten. Som følge av medisinsk og teknologisk utvikling samt føringer i Samhandlingsreformen (St.meld. nr. 47, 2008-2009) har kommunale helse- og omsorgstjenester fått økt ansvar for pasienter og brukere med sammensatte helseutfordringer. Kommunene har behov for helsepersonell for å kunne ta seg av innbyggernes behov for velferdstjenester. I dag mangler Norge rundt 6000 sykepleiere, og om under 20 år har tallet steget til 30 000 om ikke det settes inn kompenserende tiltak. Behovet for flere sykepleiere vil være særlig påtrengende i Agderfylkene, pga befolkningssammensetning og antall deltidsstillinger i sektoren (KS PAI). På landsbasis forsterkes rekrutteringsutfordringene av at kun 20% av nyutdannede sykepleiere ønsker å jobbe i kommunehelsetjenesten (Fredheim, 2018). I

En av strategiene i Kompetanseløft 2020 (Hdir, 2018) er å sikre tilstrekkelig og stabil bemanning innen kommunale helse- og omsorgstjenester. Som ledd i dette har Helsedirektoratet bevilget prosjektmidler til Kommunenes interesseorganisasjon (KS) for gjennomføring av en nasjonal satsing på utvikling og utprøving av ulike rekrutteringstiltak. Jobbvinner Agder startet opp høsten 2017 som en del av det regionale rekrutteringsprosjektet #drømmejobben (KS, 2018), hvor også «Historiefortelling» og «I jobb i Agder» inngår som sentrale satsinger. KS Agder har prosjektledelsen for #drømmejobben, og per aug. 2018 er 10 Agderkommuner og fire arbeidstakerorganisasjoner med i prosjektet.

I Jobbvinner Agder samarbeider KS med pilotkommunene Arendal og Kristiansand, Universitetet i Agder ved Institutt for helse- og idrettsvitenskap (UiA, IHS) og Norsk Sykepleierforbund (NSF). Ut fra Agderkommunenes store behov for sykepleiere i årene som kommer har Jobbvinner Agder prioritert å ha fokus på sykepleierstudenter og deres møte med kommunehelsetjenesten gjennom klinisk praksis i utdanningen. Bachelorutdanningen i sykepleie inneholder 50% praksisrelaterte studier. Praksiserfaringer har ikke kun innvirkning på studenters læringsutbytte, det kan også påvirke deres motivasjon for å fullføre studiet og hvor de vil søke jobb som ferdig utdannet (Kennedy, Hardiker & Staniland, 2015; Bradbury-Jones, Sambrook & Irvine, 2011). Skal sykepleierstudenter ønske å jobbe i kommunehelsetjenesten etter ferdig utdanning, oppfattes det som essensielt å tilrettelegge for gode praksiserfaringer fra sektoren. I oppstarten av Jobbvinner Agder var det fra kommunenes side ønskelig å knytte prosjektet til kommunale institusjonstjenester, som erfarer større rekrutteringsutfordringer enn hjemmebaserte tjenester. Bachelorstudenter i sykepleie har klinisk praksis i kommunale institusjoner både i første og tredje studieår. Ut fra prosjektets formål om økt rekruttering til kommunehelsetjenesten kunne det vært fordeler med å velge tredje års studenter som målgruppe, men mangfoldet av ulike arenaer for gjennomføring av denne siste praksisperioden ville utfordret utvikling av tiltak med bred overføringsverdi. Hovedargumentet for å prioritere første års studenter er imidlertid at holdningsarbeid tar tid. Målet med prosjektet er å tilrettelegge for at studenter får gode praksiserfaringer fra kommunehelsetjenesten i sin første praksisperiode. Dette vil i neste omgang muliggjøre videreutvikling og forankring av positive holdninger til kommunehelsetjenesten gjennom resten av studieforløpet. For kommunene kan dette på sikt bidra til økt anseelse og rekruttering. For UiA kan prosjektet bidra til styrket utdanningskvalitet i sykepleierutdanningen, med relevans både for daglig drift og for instituttets pågående søknadsprosess om å kvalifiseres av NOKUT som Senter for fremragende utdanning (SFU).

For å få en baseline i prosjektet ble det våren 2018 gjennomført en evaluering av eksisterende opplegg for aktuelle praksisperiode (SYP111). Involverte studenter, veiledere og lærere bidro ved å svare på spørreskjema utviklet for hver av gruppene. Vår / høst 2018 gjennomføres også en litteraturstudie av ansatte ved UiA for kartlegging av erfaringer med ulike veiledningsmodeller i Skandinavia de siste ti årene. På bakgrunn av det nevnte vurderingsgrunnlag vil prosjektgruppen i Jobbvinner Agder utarbeide et pedagogisk opplegg for aktuelle praksisperiode som både

imøtekommer utdanningssystemets rammefaktorer og støtter opp om det studenter løfter frem som betydningsfulle og motiverende faktorer. Tiltak tilknyttet det pedagogiske opplegget vil omhandle ulike aktiviteter og oppgaver for studentene, organisering av vakter ut fra dags- og ukeplaner samt utprøving av andre veiledningsmodeller enn tradisjonell mester-svenn oppfølging.

Praksisveiledning utgjør en svært fremtredende faktor for påvirkning av studenters praksiserfaringer. Både sykepleieres holdninger til studenter i praksis og kompetanse innen veiledning har betydning. Det er per i dag mangel på formell veiledningskompetanse blant sykepleiere i praksisfeltet (NSF, 2018; Mårtensson, Löfmark, Mamhidir & Skytt, 2016; Fillingsnes & Thylén, 2012). Som ledd i utdanningsinstitusjoners ansvar for å bistå praksisfeltet i oppbygging av slik veiledningskompetanse tilbyr og finansierer UiA en modulbasert videreutdanning i veiledningspedagogikk. I forslaget til nye nasjonale retningslinjer for sykepleierutdanningen som er planlagt å tre i kraft fra 2020 inngår at alle praksisveiledere for sykepleierstudenter skal ha tilegnet seg minimum 10 studiepoeng i veiledningspedagogikk på masternivå (Dolonen & Bergsagel, 2018). Oppbygging av formalkompetanse innen veiledning er imidlertid ressurskrevende for både arbeidsgiver og ansatt, og det vil ta tid å komme dit føringene peker. Som ledd i Jobbvinner Agder vil det utvikles tiltak for at praksisveiledere som ikke har formell veiledningskompetanse kan delta i et kompetansehevingsopplegg for tilpasset og målrettet praksisveiledning. Dette vil gjennomføres som et eget UiA-prosjekt, hvor en arbeidsgruppe med ansatte fra IHS samarbeider med prosjektgruppen i Jobbvinner Agder for utvikling og utprøving av tiltak.

Det er valgt to pilotsykehjem i Jobbvinner Agder; Plankemyra omsorgssenter i Arendal og Straitunet omsorgssenter i Kristiansand. Tiltak i prosjektet vil utprøves våren 2019 i forbindelse med klinisk praksis for første års sykepleierstudenter ved UiA. Med forbehold om videreføring av prosjektet i 2019 / 2020 vil det bygges videre på erfaringene fra første pilotering og videreutvikle tiltak for utprøving ved flere kommunale institusjoner hvor første års studenter har praksis.

1.2 Formål

Økt rekruttering til og anseelse av kommunehelsetjenesten blant sykepleierstudenter.

1.3 Mål

Sykepleierstudenter ved UiA som har gjennomført klinisk praksis relatert til Jobbvinner KS Agder formidler mer positive praksiserfaringer og holdninger til kommunehelsetjenesten enn studenter som har gjennomført ordinært praksisopplegg.

Delmål:

1. Personalet ved pilotsykehjemmene har eierskap til prosjektet.
2. UiA og hvert av pilotsykehjemmene har utarbeidet tilpasset samarbeidsavtale, med konkretisering av partenes ansvar for oppfølging av studenter og veiledere.
3. Studenter, sykepleiere og lærere tilknyttet pilotsykehjemmene er forberedt og motivert til gjennomføring av praksisperioden.
4. Det er utviklet et pedagogisk opplegg for praksisperioden som imøtekommer rammefaktorer fra utdanningssystem og praksisarena og understøtter det studenter løfter frem som betydningsfulle og motiverende faktorer.
5. Utprøvd pedagogisk opplegg har tilført involverte studenter positive praksiserfaringer.

6. Utprøvde tiltak bidrar til at praksisveiledere oppfatter sykepleierstudenter som en ressurs.
7. Det er utarbeidet tiltak for målrettet og tilpasset praksisveiledning.
8. Utprøvde tiltak for praksisveiledning er vurdert av praksisveiledere som positivt og nyttig.
9. Samlet sett av utprøvde tiltak i prosjektet er vurdert av UiA som hensiktsmessige forbedringer av praksisperioden.
10. Erfaringer fra første pilotering er benyttet til justering av tiltak for videre utprøving ved flere institusjoner hvor første års sykepleierstudenter fra UiA har klinisk praksis.
11. Prosjektet er evaluert og tiltak implementert ved UiA og i pilotkommunene, og det er igangsatt erfaringsspredning til øvrige kommuner på Agder og andre aktører ut fra prosjektets overføringsverdi til ulike målgrupper og arenaer.

1.4 Halvårlige mål i prosjektperioden

Høst 2018

- Deltakelse i prosjektet har solid forankring og støtte hos personalet ved pilotsykehjemmene
- Det er utarbeidet tilpasset samarbeidsavtale mellom UiA og hvert av pilotsykehjemmene, med avklaring av plan for praksisperioden våren 2019.
- Det er utarbeidet pedagogisk opplegg for utprøving ved pilotsykehjemmene vår 2019
- Det er utarbeidet tiltak for tilpasset og målrettet praksisveiledning, for utprøving ved pilotsykehjemmene vår 2019

Vår 2019

- Pedagogisk opplegg er utprøvd og evaluert av sykepleierstudenter ved pilotsykehjemmene.
- Tiltak for tilpasset og målrettet veiledning er utprøvd og evaluert av praksisveilederne ved pilotsykehjemmene.
- Praksisveiledere gir tilbakemelding på at de ut fra gjennomførte praksisperiode oppfatter sykepleierstudenter som en ressurs.
- Involverte lærere ved UiA har evaluert utprøvde tiltak tilknyttet pedagogisk opplegg og praksisveiledning som hensiktsmessige forbedringer av praksisperioden.

Høst 2019

- Pedagogisk opplegg er videreutviklet ut fra pilotering og evaluering, for utprøving ved flere institusjoner vår 2020.
- Tiltak for målrettet og tilpasset praksisveiledning er videreutviklet ut fra pilotering og evaluering, for utprøving ved flere institusjoner i pilotkommunene vår 2020.

Vår 2020

- Justert pedagogisk opplegg er utprøvd ved flere institusjoner i pilotkommunene hvor første års sykepleierstudenter har klinisk praksis.
- Justert verktøy for praksisveiledning er utprøvd ved flere institusjoner i pilotkommunene hvor første års sykepleierstudenter har klinisk praksis.

Høst 2020

- Prosjektet er evaluert og tiltak implementert ved UiA og i pilotkommunene.

- Det er igangsatt erfaringsspredning til øvrige kommuner på Agder og andre aktører ut fra prosjektets overføringsverdi til ulike målgrupper og arenaer.

1.5 Rammer og avgrensning

Ut fra prosjektets formål er målgruppen i Jobbvinner Agder avgrenset til første års sykepleierstudenter ved UiA, hvor utprøving av tiltak i første omgang inkluderer 30-40 studenter ved to pilotsykehjem (se pkt. 1.1). De andre hovedgruppene som er involvert i prosjektet, praksisveiledere og praksislærere, vil innlemmes i både utvikling og evaluering av tiltak. Særlig vil det være viktig å tilrettelegge for at praksisveiledere har positive erfaringer med oppfølging av studentene, da dette kan innvirke direkte på studentenes egne praksiserfaringer.

Praksisveiledere er målgruppen i det inkluderte UiA-prosjektet (se pkt 1.1) for utvikling av tiltak tilknyttet praksisveiledning. På samme vis som i Jobbvinner Agder vil de andre involverte partene (studenter og lærere) inkluderes i utvikling og evaluering av tiltak.

Prosjektets omfang avgrenses ut fra tilgjengelige økonomiske og personellmessige ressurser samt en tidsfaktor som styres av at pilottesting av utviklet opplegg må skje våren 2019 mens første års sykepleierstudenter ved UiA har klinisk praksis i kommunehelsetjenesten (hhv uke 2-9 i Aust-Agder og uke 10-18 i Vest-Agder).

Ut fra tildelte prosjektmidler fra Helsedirektoratet bevilger KS midler til 50% prosjektledelse i Jobbvinner Agder. Førstelektor Ellen Dahl Gundersen ved UiA, IHS tiltrådte i denne stillingen per 1. juni 2018. Prosjektets varighet avhenger av vedvarende ressurser fra Helsedirektoratet ut fra årlige tildelinger over Statsbudsjettet.

Pilotkommunene bidrar med ressurser gjennom frikjøp av ansatte til deltakelse i prosjektet. UiA IHS bidrar med ressurser gjennom en delingsavtale for frikjøping av prosjektleder, timer på arbeidsplan for prosjektdeltakelse og FoU-tid til gjennomføring av en litteraturstudie med relevans for Jobbvinner Agder. Prosjektleder har også søkt UiA sentralt og fått tildelt prosjektmidler til utvikling av tiltak tilknyttet praksisveiledning (se pkt 1.1). Prosjektmidlene går i hovedsak til inndekking av arbeidsinnsats for prosjektgruppen, ansatte ved UiA IHS og Pedagogisk utviklingscenter (PULS). Det er i tillegg ved prosjektleder søkt og fått tildelt egne ressurser til studentdeltakelse i forskningsprosjekter, som vil benyttes til godgjøring av deltakelse i UiA-prosjektet for to andre års studenter og to tredje års studenter ved sykepleierutdanningen.

2. PROSJEKTORGANISASJON

På oppdrag fra Helse- og omsorgsdepartementet med forankring i Kompetanseløft 2020 har Helsedirektoratet bevilget midler til KS til det nasjonale Jobbvinnerprosjektet. KS er således prosjekteier, med Eli Sogn Iversen som prosjektleder.

På Agder inngår Jobbvinner i det regionale rekrutteringsprosjektet #drømmejobben, med seniorrådgiver Dorrit Svenning som prosjektleder. Førstelektor ved UiA, IHS, Ellen Dahl Gundersen er per juni 2018 ansatt som prosjektleder for Jobbvinner Agder.

Styringsgruppen for Jobbvinner Agder består av følgende personer:

- Dorrit Svenning, prosjektansvarlig Jobbvinner Agder
- Eli Sogn Iversen, prosjektleder Jobbvinner nasjonalt
- Anne Sofie Hellebø, virksomhetsleder omsorgssentre Kristiansand kommune
- Ragnhild Vignes, enhetsleder Helse og levekår, Arendal kommune
- Gunvor Andresen, assisterende instituttleder UiA, IHS
- Ragne Quinteros, Fylkesleder NSF Vest-Agder

Prosjektgruppen for Jobbvinner Agder har våren 2018 bestått av følgende personer:

- Bente Grythe – fagsykepleier Plankemyra, Arendal kommune
- Geir Sigmund Nilsen – tjenesteleder omsorgstjeneste nord, Kristiansand kommune
- Arne Lie Bergheim – sykepleierstudent kull 2016, campus Grimstad
- Andreas Oddnes Dahle – sykepleierstudent kull 2016, campus Kristiansand
- Camilla Jenshus Hansen- representant NSF Vest-Agder, ansatt hjemmetjeneste Kristiansand
- Dorrit Svenning, prosjektansvarlig KS Agder
- Eli Sogn Iversen, prosjektleder Jobbvinner nasjonalt
- Ellen Dahl Gundersen, førstelektor UiA, prosjektleder for Jobbvinner Agder

I prosjektgruppemøte 07.06.18 ble det avklart utvidelse av prosjektgruppen:

- Marte Myhre - 2. års student campus Kristiansand, praksis (SYP111) ved Straitunet vår 2018.
- Silje Solnes - 2. års student campus Grimstad, praksis (SYP111) ved Plankemyra vår 2018.
- Elise Floberg - 3. års student campus Grimstad. Erstatte Arne Lie Bergheim, som skal ha utvekslingspraksis i Tanzania høsten 2018. Våren 2019 fortsetter begge i prosjektgruppen
- Kristian Lindaas - nyansatt teamleder ved Plankemyra omsorgssenter
- Åse-Marie Sandland - fagsykepleier ved Straitunet omsorgssenter
- Therese Brastad Koch- universitetslektor UiA, IHS

I UiA-prosjektet (praksisveiledning) er det etablert en arbeidsgruppe med ansatte fra IHS som vil samarbeide med prosjektgruppen i Jobbvinner Agder:

- Therese Brastad Koch, universitetslektor med arbeidssted Kristiansand (også med i prosjektgruppen fra aug. 2018)
- Anita Øgård-Repål, universitetslektor og årskoordinator for første års sykepleierstudenter ved campus Grimstad og emneansvarlig for praksisemnet i prosjektet (SYP111)
- Åsne Knutson De Presno, universitetslektor med arbeidssted campus Kristiansand
- Ellen Dahl Gundersen, førstelektor med arbeidssted campus Kristiansand, 50% prosjektleder Jobbvinner Agder

3. PROSJEKTOPPFØLGING

3.1 Beslutningspunkt

Som vurderingsgrunnlag for prosjektgruppens utarbeidelse av tiltak (pedagogisk opplegg og praksisveiledning) inngår følgende:

- Gjennomførte evalueringer av første studieårs kliniske praksis (SYP111) våren 2018
 - Studenter evaluering (n=180)
 - Praksisveilederes evaluering (n=65)
 - Praksislæreres evaluering (n=21)
- Funn fra litteraturstudier
 - Erfaringer fra Skandinavia (2008-2018) med modeller for oppfølging av sykepleierstudenter i klinisk praksis
 - Faktorer som bidrar til myndiggjøring av sykepleierstudenter i praksis
- Eventuelt erfaringer fra andre profesjonsutdanninger med tanke på pedagogisk opplegg for praksis
- Prosjektgruppens innspill

Gruppen på fire ansatte ved UiA er gitt oppgaven med å sammenfatte et vurderingsgrunnlag fra de to første punktene som prosjektleder kan fremlegge for prosjektgruppen.

3.2 Statusrapportering

Prosjektleder rapporterer til styringsgruppen på halvårlige møter samt gjennom referat fra prosjektgruppemøtene. Prosjektleder rapporterer til ledelsen i KS (regionalt og nasjonalt) gjennom deltakelse på kontormøter og gjennom fortløpende behovsstyrt dialog.

Statusrapporteringer fra prosjektet vil også publiseres på nettsider og sosiale medier for Jobbvinner og #drømmejobben.

3.3 Milepæler høst 2018 og vår 2019

Nr	Dato	Tilstand/Hendelse
1	24.08.18	Første styringsgruppemøte Jobbvinner Agder
2	10.10.18	Ferdigstillelse av vurderingsgrunnlag for utarbeidelse av tiltak
3	10.12.18	Ferdigstillelse av pedagogisk opplegg for praksisperioden
4	10.12.18	Ferdigstillelse av opplegg for praksisveiledning
5	03.05.19	Ferdig første utprøving av tiltak i Aust- og Vest-Agder
6	07.06.19	Gjennomført evaluering av tiltak (pedagogisk opplegg og praksisveiledning)

4. MÅLGRUPPER, INTERESSENER OG KOMMUNIKASJONSSTRATEGI

I tabellen skisseres prosjektleders oppfatning av interesser tilknyttet ulike involverte parter i prosjektet. Samtlige interesser er representert i prosjektets styringsgruppe og / eller prosjektgruppe. Kommunikasjonsstrategien tar dermed utgangspunkt i disse to fora, hvor det vil utarbeides plan for videre involvering og spredningsarbeid på aktuelle arenaer.

Aktør	Aktørens interesse av prosjektet	Grad av påvirkning på prosjektet	Prosjekttiltak/ aktiviteter
Personalledelsen ved sykehjem	Rekruttering av studenter både under og etter endt utdanning. Personell som er tilfreds med å ha studenter i avdelingen	Gjennom prosjektgruppe og styringsgruppe Gjennom direkte samhandling med prosjektleder	Prosjektplan på høring. Prosjektleder til stede på pilotsykehjemmene for dialog og forankringsprosess.
Sykepleiere ved pilotsykehjemmene	Studentoppfølging blir et positivt tilskudd i arbeidshverdagen gjennom	Gjennom representasjon i prosjektgruppe Gjennom direkte samhandling med prosjektleder Gjennom deltakelse i UiA-prosjektet (praksisveiledning)	Avtale treffpunkter for prosjektleder og ansatte for forankring av prosjektet, idemyldring og diskusjoner Utfordre veiledere til å utarbeide oversikt over hva studentene kan lære på deres arbeidsplass og hvordan dette kan kobles til UiAs forventede læringsutbytte for praksisperioden. Utvikle tiltak for praksisveiledning (UiA-prosjektet)
Ledelsen og ansatte ved UiA IHS	Praksisopplegg som samsvarer med instituttets faglige, organisatoriske, kulturelle og økonomiske rammer for studentenes kliniske praksis	Gjennom representasjon i styringsgruppe og prosjektgruppe	Gjentakende orientering til og involvering av ansatte ved instituttet med mulighet for å komme med innspill til tiltak i prosjektet. Utvikling av tiltak i prosjektet som kan implementeres i utvidet omfang etter prosjektslutt uten ekstra tilførsel av ressurser
Sykepleierstudenter	Positive praksiserfaringer, med god oppfølging fra	Representert med fire studenter i prosjektgruppe fra	Aktivt etterspørre og lytte til studentene- i prosjektgruppen og deres

	veileder og praksisplass og opplevd utbytte av praksisperioden	august 2018	<p>innspill til tiltak som skal utarbeides i prosjektet.</p> <p>Orientering om prosjektet i første års kullene ved de to campusene.</p> <p>Tilrettelegge for forutsigbarhet, håndterbarhet og meningsfullhet for studentene gjennom blant annet utarbeidelse av tydelige planer, skriftlig og muntlig informasjon om opplegget for praksisperioden ved pilotsykehjemmene, arrangere møte for studenter og praksisplass før praksisperioden.</p> <p>Rekruttere studenter til pilotsykehjemmene som er interessert i å delta og bidra til utbedret praksisperiode.</p>
NSF	<p>Økt rekruttering av sykepleiere til kommunen.</p> <p>Bedre vilkår for sykepleieres praksisveiledning.</p> <p>Økt kompetanse i praksisveiledning blant sykepleiere.</p>	Representert i prosjektgruppe og styringsgruppe	<p>Innlemme innspill fra fagorganisert representant i utarbeidelse av tiltak i prosjektet. Synliggjøre skriftlig og muntlig i formidlingsarbeid tilknyttet prosjektet de eksisterende rammebetingelsene for praksisveiledning av sykepleierstudenter.</p>
KS	<p>Økt rekruttering av personell til kommunesektoren → balansere arbeidsgiverperspektiv og ansattperspektiv</p>	Gjennom prosjektgruppe og styringsgruppe	<p>Finansiering av Jobbvinner Agder.</p> <p>Aktiv deltakelse fra KS på møter i prosjektet.</p> <p>Oppfølging av prosjektleder.</p> <p>Praktisk bistand i forankringsarbeid ved pilotkommunene, deriblant gjennomføring av workshop / dagsseminar høsten 2018.</p>

5. RISIKOVURDERING

1. Det er kort tid til utarbeidelse av tiltak for pilotering vår 2019.

Våren 2018 gikk med til å få på plass prosjektledelsen samt utarbeide vurderingsgrunnlag for utarbeidelse av tiltak. Tid til rådighet er sept.-des. d.å. da pilottesting må starte med studenter i praksis uke 2 i 2019.

Mottiltak: Tiltak for pilottesting vil avgrenses og tilpasses tidsrammen, med planlagt utvidelse av både innhold og omfang i praksisperioden våren 2020.

2. Det kan bli utfordrende å få forankret prosjektet lokalt hos ansatte ved pilotsykehjemmene.

Prosjektarbeidet har til dd. vært avgrenset til prosjektgruppen, hvor kommunene har vært representert med personer på mellomledernivå. Dersom ikke prosjektet forankres lokalt med eierforhold hos ansatte kan gjennomføring av tiltak bli utfordrende og praksisperioden bli en negativ erfaring for både praksisveiledere og sykepleierstudenter.

Mottiltak: Høsten 2018 vil det prioriteres prosesser for involvering av ansatte ved pilotsykehjemmene. Her vil inngå både prosjektleders tilstedeværelse på pilotsykehjemmene og arrangering av workshop / dagsseminar for ansatte.

3. Det kan bli utfordrende å få nok praksisveiledere ved de to pilotsykehjemmene som ønsker å delta i prosjektet.

Institusjonene har begrenset antall sykepleiere i stor stillingsbrøk. Dersom det velges utprøvd andre veiledningsmodeller enn den tradisjonelle mester-svenn (en-til-en), så vil det trenge færre veiledere men samtidig kreve mer frigjøring av ressurser for de som skal ta økt ansvar for studentveiledning. Dette vil i neste rekke kunne tappe avdelinger for sykepleierressurser i daglig drift, som igjen vil kunnemedføre negative assosiasjoner til prosjektet generelt og til studenter spesielt som har praksis ved institusjonene. Skjer dette vil prosjektet kunne forverre mer enn forbedre dagens situasjon knyttet til praksisveiledning.

Mottiltak: Kommunen frikjøper egne ansatte til deltakelse i prosjektet.

4. Det kan bli utfordrende å rekruttere studenter som ønsker å gjennomføre praksisperioden som prosjekt.

Ved rekruttering av studenter må det informeres om at deltakelse i prosjektet (å ha praksis på et av de to pilotsykehjemmene) innebærer bidrag i datainnsamling. Deltakelse må være frivillig, og dersom studentene blir kritiske til eventuelt merarbeid vil dette kunne utfordre i forhold til rekruttering.

Mottiltak: Prosjektleder og studentene i prosjektgruppen vil informere kull 2018 ved begge campuser tidligst mulig i høstsemesteret. Det vil vektlegges både hva deltakelse medfører av positive muligheter gjennom utprøving av pedagogisk opplegg for praksisperioden og hva det medfører av oppgaver, ref ovenstående. Det må her presiseres at merarbeid som følge av prosjektdeltakelse ikke skal utgjøre en belastning i deres studiesituasjon. Det er pt ikke avklart hvordan utvalget skal rekrutteres. Alternativer er at interesserte kan melde inn ønske til praksiskonsulent eller at praksis fordeles ordinært ved de to pilotsykehjemmene, med anledning til å reservere seg. Alle deltakende studenter må gi skriftlig samtykke til deltakelse, med fri mulighet til å trekke seg fra prosjektet underveis i praksisperioden uten at dette får noen følger for deres kliniske praksis.

5. Det kan være stort arbeidspress i daglig drift ved pilotsykehjemmene som utfordrer studentrollen og læringsmiljøet.

Dersom det er stort behov for stell og pleie av beboere i avdelingen vil dette kunne utfordre studentene til å avhjelpe avdelingens behov i drift til fordel for deres fristilte rolle med fokus på læring og fra utdanningsinstitusjonens forventninger og krav.

Mottiltak: Dette spenningsfeltet vil løftes inn i samtaler med personalet høsten 2018 og i

utarbeidelsen av tiltak for praksisveiledning som skal utprøves i forbindelse med studentenes praksisperiode våren 2019.

6. Prosjektgruppens ønskede tiltak for utprøving kan stoppes av utdanningssystemet på grunn av formelle og kulturelle hindringer.

De tiltak som ønskes utprøvd må samsvare med forventet læringsutbytte og øvrige rammer for praksisemnet SYP111 for å innfri akademias formalkrav til denne praksiseksamen. I tillegg innehar personalet ved IHS både erfaringer og oppfatninger tilknyttet som kan utfordre planer om utprøving av tiltak.

Mottiltak: Prosjektleder og kollega i prosjektgruppen involverer ansatte ved instituttet gjennom jevnlig formelle og uformelle orienteringer om innhold og fremdrift i prosjektet og oppfordring til å komme med innspill.

7. Jobbvinner nasjonalt kan avsluttes på grunn av stopp i bevilgninger fra Helsedirektoratet før Jobbvinner Agder har fått ferdig utprøvd og evaluert tiltak og planer i prosjektet.

En forutsetning for prosjektvarighet til 2020 er fortsatt årlige bevilgninger over statsbudsjettet. Opprettholdelse av Jobbvinner Agder er avhengig av støtte til prosjektledelse fra sentralt hold. Dersom hovedprosjektet opphører vil utprøvde tiltak i Agder ikke komme videre fra pilotering til utprøving av justerte tiltak i større omfang.

Mottiltak: Prosjektleder gir KS sentralt statusoppdateringer som kan legitimere prosjektets relevans og vedvarende eksistens.

6. GJENNOMFØRING

Hovedaktivitet	Hensikt	Viktige deloppgaver	Ansvar
Evaluere klinisk praksis i sykehjem (SYP111) våren 2018	Utarbeide vurderingsgrunnlag for tiltak i prosjektet (pedagogisk opplegg + tiltak for praksisveiledning)	Gjennomføre <ul style="list-style-type: none"> • Studentevaluering • Veilederevaluering • Lærerevaluering 	Ansatte UiA IHS i samarbeid med prosjektgruppen Jobbvinner Agder
Scoping review: Erfaringer med modeller for oppfølging av sykepleierstudenter i klinisk praksis (Skandinavia 2008-2018).	Utarbeide vurderingsgrunnlag forvalg av veiledningsmodeller til utprøving ved pilotsykehjemmene	Litteratursøk Sammenfatning av anbefalinger til prosjektgruppen	Ansatte UiA IHS
Utarbeide pedagogisk opplegg for SYP111(til utprøving ved pilotsykehjemmene	Utprøving av nye tiltak med formål om å gi studentene best mulig praksiserfaringer og positiv holdning til kommunehelsetjenesten	Utarbeide opplegg for praksisukene ut fra vurderingsgrunnlag og prosjektgruppens innspill, sett opp mot formelle krav og forventninger fra utdanningssystemet: <ul style="list-style-type: none"> • aktiviteter og oppgaver for studentene • organisering av vakter ut fra dags- og ukeplaner • utprøving av veiledningsmodell 	Prosjektgruppen
Utarbeidelse av tiltak for målrettet og tilpasset praksisveiledning	Styrke veiledningskompetanse hos sykepleiere og derigjennom kvaliteten på studentoppfølgingen. Styrke veilederes oppfatning av at det er positivt med studenter i avdelingen og gjennom dette styrke positive	Søke forskningsbasert kunnskap knyttet til praksisveiledning. Sammenfatte med <ul style="list-style-type: none"> • erfaringsbasert kunnskap fra evalueringene av SYP111 • innhentet erfaringskunnskap fra sykepleiere ved pilotsykehjemmene • prosjektgruppens innspill 	Ansatte UiA IHS i samarbeid med prosjektgruppe Jobbvinner Agder og PULS UiA

Hovedaktivitet	Hensikt	Viktige deloppgaver	Ansvar
	<p>praksiserfaringer for studenter.</p> <p>Styrke samskaping mellom akademia og praksisfelt</p>	<ul style="list-style-type: none"> innspill fra PULS ved UiA 	
Utprøving av pedagogisk opplegg ved pilotsykehjemmene	<p>Måloppnåelse i prosjektet.</p> <p>Få erfaringer som kan videreutvikles for utprøving i større omfang.</p>	Tilrettelegging for utprøving av tiltak ved de to pilotsykehjemmene	Prosjektleder + prosjektgruppens representanter for sykehjemmene
Utprøving av tiltak for praksisveiledning	<p>Måloppnåelse i prosjektet.</p> <p>Få erfaringer som kan videreutvikles for utprøving i større omfang.</p>	<p>Fastsette treffpunkter for veiledere og ansatte UiA IHS.</p> <p>Utprøve tiltak etter utviklet opplegg parallelt med studentenes praksisperiode.</p>	Arbeidsgruppe UiA IHS + prosjektgruppens representanter for sykehjemmene
Evaluere pilottesting av pedagogisk opplegg	Få kunnskap som kan danne grunnlag for videreutvikling av hensiktsmessig og gjennomførbart praksisopplegg	<p>Prosessevaluering av erfaringer fra involverte parter.</p> <p>Utvikling av spørreskjema for evaluering av studentenes erfaringer og opplevelser fra gjennomført praksisopplegg.</p>	Arbeidsgruppe UiA IHS i samarbeid med prosjektgruppens representanter for sykehjemmene
Evaluere pilottesting av tiltak for praksisveiledning	Få kunnskap som kan danne grunnlag for videreutvikling av hensiktsmessig og gjennomførbart kompetansehevingsopplegg for praksisveiledning	<p>Prosessevaluering av erfaringer fra involverte parter.</p> <p>Gjennomføre fokusgruppeintervju med praksisveilederne ved de to pilotsykehjemmene</p>	Prosjektleder + ansatte UiA IHS, med praktisk bistand fra representanter for sykehjemmene i prosjektgruppen
Videreføring av tiltak, avhengig av tilgjengelige ressurser og føringer fra KS	Forbedre praksisoppfølgingen ytterligere for positive studenterfaringer og holdninger til kommunehelse-tjenesten		KS Agder og KS sentralt

7. ØKONOMI

Aktivitet	Ressursbruk	Finansieringskilde	Beløp for høst 2018 / vår 2019
Prosjektledelse	50% frikjøp av ansatt UiA med prosjektmidler fra Helsedirektoratet	KS	Ca 500 000,-
Deltakelse i prosjektgruppen for to ansatte fra Arendal kommune	50 timer årlig per ansatt → 100 timer à kr 463,-	Arendal kommune	46 300,-
Frikjøping av ansatte ved Plankemyra for deltakelse i prosjektet	5 x 20 timer → 100 timer à kr 352,- 50% i 2x8 uker → 284 timer à kr 428,-	Arendal kommune	35 200,- 121 552,-
Deltakelse i prosjektgruppen for to ansatte fra Kristiansand kommune	50 timer årlig per ansatt → 100 timer à kr 380,-	Kristiansand kommune	38 000,-
Frikjøping av ansatte ved Straitunet for deltakelse i prosjektet	5 x 20 timer → 100 timer à kr 380,- 50% i 2x8 uker = 17,75 timer x 16 → 284 timer à kr 380,-	Kristiansand kommune	38 000,- 107 920,-
Gjennomføring av UiA-prosjekt; tiltak for praksisveiledning	Prosjektmidler Inkluderer blant annet: <ul style="list-style-type: none"> • Frikjøping av fire ansatte ved UiA IHS • Godtgjøring til kommunalt ansatte for prosjektdeltakelse Bistand fra PULS / IT-avd 	UiA	200 000,-
Godtgjøring til fire studenter for deltakelse i prosjektet	Søkt UiA aug 2018 og fått støtte til fire studenter for deltakelse i forskningsprosjekt (UiA-prosjektet om praksisveiledning).	UiA	15 000,-
Deltakelse prosjektgruppen for en ansatt UiA IHS	50 timer årlig på arbeidsplan	UiA	Ca 25 000,-
Gjennomføring av litteraturstudie om ulike veiledningsmodeller for sykepleierstudenter i praksis	3 x ca 10% FoU-tid ved UiA	UiA	Ca 240 000,-

Reiseutgifter i forbindelse med møtevirksomhet dekkes av den enkelte part.

REFERANSER

Bradbury-Jones, C., Sambrook, S. & Irvine, F. (2011). Empowerment and being valued: A phenomenological study of nursing students' experiences of clinical practice. *Nurse Education Today*, 31, s 368-372

Fillingsnes, A-B. & Thylén, I. (2012). Praksissykepleieres pedagogiske utfordringer i klinisk veiledning av sykepleierstudenter. *Nordisk Sygeplejeforskning* 4(2), s 249-262

Fredheim, M. (2018). Kun to av ti nyutdannede sykepleiere har kommunene som førstevalg. Norsk Sykepleierforbund. Publisert 04.03.18. Hentet 28.08.18 fra <https://www.nsf.no/vis-artikkel/3762979/17093/Kun-to-av-ti-nyutdannede-sykepleiere-har-kommunene-som-forstevalg>

Hdir (2018). Kompetanseløft 2020. Sist faglig oppdatert: 27. august 2018. Hentet 28.08.18 fra <https://helsedirektoratet.no/kompetanseloft-2020>

Kennedy, S., Hardiker, N. & Staniland, K. (2015). Empowerment an essential ingredient in the clinical environment: A review of the literature. *Nurse Education Today* 35, s 487-492

KS (2018). #drømmejobben. Publisert 08.02.18. Hentet 28.08.18 fra <http://www.ks.no/regioner/agder/drommejobben/>

Mårtensson, G., Löfmark, A., Mamhidir, A-G. & Skytt, B. (2016). Preceptors' reflections on their educational role before and after a preceptor preparation course: A prospective qualitative study. *Nurse Education in Practice* 19, s 1-6

NSF (2018). Stor vilje – lite ressurser. En kartlegging av rammebetingelser for veiledning av sykepleierstudenter i kommunehelsenesten. NSF rapport mai 2018

St.meld. nr. 47 (2008-2009). Samhandlingsreformen— Rett behandling – på rett sted – til rett tid. Hentet fra https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/stmeld-nr-47-2008-2009-/id567201/sec1?q=samhandlingsreformen#match_0

TOSPANN

Ved praksisgjennomføring i tospann jobber studenter sammen i par og bruker hverandre som læringspartnere. Studentparet har en felles praksisveileder som følger dem opp i praksis og deltar i vurderingssamtaler sammen med praksislærer.

Viktige forutsetninger for praksis i tospann

Studentene

- Ser egen og medstudentens styrke, kunnskap og erfaring som likeverdig og komplementær.
- Trygge, støtte og samtidig utfordre hverandre i planlegging og utførelse av sykepleie.
- Spørre hverandre, reflektere og diskutere sammen før en søker veiledning.
- Ta initiativ, dele på arbeidsoppgaver og bytte på å lede arbeidet.
- Ærlighet og åpenhet i tospannet og med praksisveileder.
- Jobbe mot selvstendighet både i tospannet og individuelt.
- Oppleve inkludering og støtte fra personalgruppen.

Praksisveileder

- Få innføring i tospann / bli forberedt på å veilede studenter i par.
- Støtte og følge opp studentparet med tilrettelegging for gradvis økning i selvstendig jobbing.
- Utfordre studentene til å ta ansvar.
- Se studentene som enkeltindivider og tilrettelegge for progresjon ut fra individuelle ståsted og behov.

Studentrekruttering ved utdanningsinstitusjonen

- Studenter får informasjon om praksismodellen.
- Studentene melder interesse til praksiskonsulent for å ha praksis ut fra praksismodellen. Kan melde seg enten som par eller enkeltstudenter, som blir satt sammen i par av utdanningsinstitusjonen (UiA).
- Ved flere interesserte enn tilgjengelige plasser blir det loddtrekning (hensynet til par ivaretas). Tospann trenger ikke bestå av studenter av samme kjønn.

Gjennomføring

Før praksis:

- Studentene på samme praksissted treffer praksislærer og koordinerende praksisveileder (KPV) på utdanningsinstitusjonen (UiA). Fokus på innføring av praksismodellen, presentasjon av praksisstedet og generell informasjon om praksisperioden.
- Studentparet får ferdig utarbeidet turnus (styrt turnus) senest to uker før praksisoppstart. Evt. bytte av vakter vurderes ut fra begrunnet årsak.
- Praksislærer oppretter Teams som informasjonsrom og inviterer inn KPV og studentene på samme praksissted. Brukes som kontaktflate av alle parter i forberedelsene til praksis.
- Studenter gir nødvendige personopplysninger til KPV som ordner nøkkelkort og studenttilgang til praksisstedets databehandlingsprogram.

©Jobbvinner Agder 2019 _ Arbeidsdokument for utprøving av praksismodell vår 2020.

TOSPANN

I praksisperioden:

- Første dag i praksis deltar studentene på kommunens introduksjonsopplegg (dersom dette finnes) og møter deretter på praksisstedet for program ledet av KPV.
- Felles oppstartsamtale for tospannet med praksisveileder og praksislærer.
- Individuell midtvurdering og sluttvurdering.
- Studentene jobber i tospann, bruker hverandre aktivt som læringspartnere med gradvis utvikling av individuell selvstendighet og søker veiledning ved behov.
- Praksisveileder tilpasser oppfølging av studentparet til deres behov for trygghet og faglig veiledning.
- Praksisveileder tilstreber hver uke å få en individuell kort prat med hver student i tospannet.
- Etter midtvurdering (forslag om praksisuke 5-6) gjennomføres et hospiteringsopplegg for studentene, koordinert av KPV.
- Etter midtvurdering (forslag om praksisuke 7) har studentparene en eller flere dager med gruppeovertakelse.

Ansvarsfordeling knyttet til organisering av tospann

Avdelingsleder

- I samarbeid med KPV skaffe praksisveiledere som er motivert til å veilede studenter i tospann.
- Avklare med KPV egnet dag for fag- og fordypningstid (FoF-tid).
- I samarbeid med KPV invitere praksislærer til sykepleiemøte. Ved institusjoner som gjennomfører praksismodellen for første gang inviteres også representant fra utdanningsinstitusjonen til allmøte i forkant av praksisperioden.

Koordinerende praksisveileder (KPV)

- Treffe studentene i forkant av praksis på UiA
- Ha kontakt med praksislærer → bindeledd mellom praksissted og UiA
- Samarbeide med praksislærer om utarbeidelse av plan for trekantsamtaler, ut fra praksisveiledernes turnus og praksislærers arbeidsplan. Hvis mulig er det gunstig å legge disse til samme dag som FoF-tid.
- Utarbeide turnus for studentparene som sendes praksislærer senest to uker før praksisoppstart. Praksislærer sender videre til studentene.
- Ha kontakt med studentgruppen via Teams i forkant av praksis.
- Koordinere mottak av studenter i institusjonen og program for første praksisdag. Utarbeide / evt. oppdatere skriftlig velkomstmappe for studentene.
- Utarbeide plan / opplegg for FoF-tid og organisere ukentlig gjennomføring.
- Organisere hospitering for studentene og bistå som kontaktperson ved gjennomføring
- Delta på fire VEI-tid.
- Ha oversikt over hvordan studenter og praksisveiledere erfarer praksisperioden. Bistå med støtte til begge parter ut fra behov og kapasitet.

TOSPANN

- Være i nettverk med andre KPV'er, organisert av «kommune-KPV»

Praksisveileder

- Ha oppfølging av studentpar etter egen turnus.
- Ha ansvar for tilrettelegging og oppfølging av studentenes gruppeovertakelse i uke 7.

Utdanningsinstitusjonen (UiA)

- Fordele studenter på praksissted ut fra innmeldte ønsker om praksis i tospann.
- Sørg for at praksislærer har fått opplæring i praksisoppfølging av tospann.

Praksislærer

- Kontakte KPV tidligst mulig for praktiske avklaringer og etablering av samhandling knyttet til praksisperioden.
- Opprette Teams for studentgruppen, KPV og praksislærer.
- Ha oppfølging av studentene i forkant av praksis, med innføring i praksismodellen.
- Delta på inviterte møter på praksisstedet i forkant av praksis.
- Følge opp studentene i praksisperioden etter UiAs praksisopplegg.
- Lede VEI-tid.

FAG- OG FORDYPNINGSTID (FoF-TID)

Fag- og fordypningstid (FoF-tid) er et ukentlig fast møtepunkt for studentgruppen på praksisstedet, organisert og ledet av koordinerende praksisveileder (KPV). Det er en arena hvor en kan dele tanker / erfaringer og reflektere over hendelser / situasjoner. FoF-tid er med på å skape et faglig fellesskap og trygge rammer som kan understøtte studentenes utvikling av profesjonsidentitet.

Innholdet vil veksle mellom faglige presentasjoner fra enten studentgruppen, KPV eller andre interne / eksterne bidragsytere, faglige refleksjoner og diskusjoner ut fra praksiserfaringer.

KPV utarbeider en temaplan som danner utgangspunkt for FoF-tid, tilpasset det enkelte praksissted og studentgruppe. Planen gjøres tilgjengelig for studentene, veilederne og avdelingene på praksisstedet. Studenter har også mulighet til å komme med innspill til temaer, og programmet kan ut fra felles avtale justeres underveis i praksisperioden.

Viktige forutsetninger for FoF-tid

- Bli kjent, etablere trygghet og tillit i gruppen.
- Forventningsavklaring.
- Forutsigbarhet i opplegget med rom for justeringer underveis.
- Tydelig gruppeledelse fra KPV.
- Bidrag fra alle studentene i faglige prosesser og opprettholdelse av godt samarbeidsklima.
- Vektlegging av positivt fokus, med forsterking av det som fungerer bra.

Organisering

- FoF-tid en gang i uken, fortrinnsvis fast dag, avklares på det enkelte praksisstedet.
- Kl 11-13.
- Hele studentgruppen har dagvakt – obligatorisk deltakelse.
- KPV har ansvar for koordinering og gjennomføring - kan invitere inn andre der det er naturlig for fokus i FoF-tiden; interne / eksterne bidragsytere, praksisveiledere, praksislærere.
- En av FoF-tidene blir erstattet av refleksjonsgruppe med praksislærer.
Forslag om praksisuke 6 → praksislærer sender ønsket tidspunkt til KPV.

Innspill til aktuelle temaer / fokus for FoF-tid

- Det gode stell
- Ernæring
- Demens / personsentrert omsorg
- Aktiv omsorg
- Forflytningsteknikk, bli kjent med og få prøve hjelpemidler
- Studentfremlegg (i tospann) om selvvalgt tema
- Studentene gir muntlig rapport på primærpatient (planlagt eller spontant)
- «Soloppgaver»

VEI-TID (Veiledning – Erfaringsdeling – Informasjonsutveksling)

VEI-tid er samlinger for alle praksisveilederne på et praksissted sammen med koordinerende praksisveileder (KPV) og praksislærer. Det er lagt opp til fire samlinger i forbindelse med en åtte ukers praksisperiode. Det oppfordres til at fire samlingene er obligatoriske for deltakerne. Første og siste samling gjennomføres på utdanningsinstitusjonen. De to samlingene midt i praksisperioden gjennomføres på praksisstedet. I samlingene er det lagt opp til gjensidig erfaringsdeling og informasjonsutveksling mellom deltakerne og mellom praksisfelt og utdanningsinstitusjon. Praksislærer bidrar også med veiledning ut fra behov hos praksisveiledere og KPV.

Gjennomføring

Første samling – før praksisoppstart (forslag om 1-4 uker før)

- På utdanningsinstitusjonen (UiA).
- Hel dag (forslag om 08.30-15.00).
- Innføring i veiledningspedagogikk.
- VEI-tid – innføring i praksismodellen.
- Delvis samkjøring med praksisveiledertreff – generell informasjon om praksisperioden.
- Mulig å legge inn treff for praksisveiledere og studenter dersom kobling av studentpar og veileder er gjort i forkant.

Andre og tredje samling – før midt- og sluttvurdering

- På praksisstedet, samme dag som studentenes FoF-tid.
- Erfaringsdeling og behovsrettet veiledning knyttet til studentoppfølgingen.
- Kl 13.30-15.00.
- Tilrettelegging for at studentene kan bli utfordret på ansvar i avdelingen.

Fjerde samling – etter praksisslutt (forslag om 1 uke etter)

- På utdanningsinstitusjonen (UiA)
- Halv dag (forslag om kl 12.00-15.00)
- Veiledningspedagogikk – erfaringsdeling diskutert opp mot veiledningsteori
- VEI-tid – evaluering av praksisperioden

Ansvarsfordeling

- KPV og praksislærer fastsetter aktuelle datoer for samlingene
- Praksislærer leder samlingene
- KPV organiserer rom og innkaller veilederne til samlingene
- Emneansvarlig (SYP111) + årskoordinator i første årsenhet ved utdanningsinstitusjonen (UiA) organiserer første og siste samling (tidspunkt, rom, program)
- Utdanningsinstitusjonen (UiA) utarbeider attest for deltakelse på VEI-tid
- Praksisstedet har tilgjengelig bøker i veiledningspedagogikk til utlån for praksisveiledere og KPV

©Jobbvinner Agder 2019 _ Arbeidsdokument for utprøving av praksismodell vår 2020.

KOORDINERENDE PRAKSISVEILEDER (KPV)

Koordinerende praksisveileder (KPV) har som funksjon å bistå både studenter og praksisveiledere med tilrettelegging og støtte i praksisgjennomføringen. KPV har også kontakt og samhandling med praksislærer og fungerer som et bindeledd mellom praksis og utdanningsinstitusjonen. Nedenfor følger en beskrivelse av arbeidsoppgaver for KPV. Ut fra et studentantall på 6-10 studenter er det behov for 20% stilling til gjennomføring av definerte arbeidsoppgaver før, under og etter praksis.

Arbeidsoppgaver før praksis

- Få avklart med institusjonsledelsen hvem som skal være praksisveiledere – utarbeide turnus for studentparene ut fra praksisveileders vaktplan, fag- og fordypningstid (FoF-tid) og andre oppgaver som inngår i praksismodellen.
- Forberede veiledere på deres ansvarsoppgaver knyttet til praksismodellen og viktigheten av at studentene har forutsigbar turnus i praksisperioden.
- Bistå praksislærer i utarbeidelse av plan for trekantsamtaler mellom lærer, veileder og student.
- Utarbeide plan for FoF-tid. Gjøre planen tilgjengelig for praksisveilederne og avdelingene i institusjonen.
- Utarbeide plan for studenthospitering hvor studentpar splittes og følger hverandre en dag på hver avdeling / gruppe.
- Delta på samling med andre KPV. Koordineres av «kommune-KPV».
- Treffe studentene inne på utdanningsinstitusjonen. Kan evt etterfølges av treff for KPV`ene og praksislærerne som deltar i gjennomføring av praksismodellen.
- Koble studentpar til praksisveiledere ut fra vurdering av beste mulige kombinasjoner
- Etablere kontakt med studentgruppen i Teams (opprettet av praksislærer).
- Forberede praksisoppstart; utarbeide program for første praksisdag og utarbeide / oppdatere skriftlig informasjonsmateriell.
- Delta på VEI-tid på utdanningsinstitusjonen (UiA).

Arbeidsoppgaver i praksisperioden

- Mottak av studenter første praksisdag. Gjøre dem kjent med opplegg for FoF-tid og plan for hospitering og gruppeovertakelse utover i praksisperioden.
- Organisere og gjennomføre ukentlig FoF-tid. Understøtte studentenes dannelsesprosesser knyttet til profesjonsidentitet.
- Ha oversikt over hvordan studenter og praksisveiledere erfarer praksisperioden. Bistå med støtte til begge parter ut fra behov og kapasitet.
- Være tilgjengelig kontaktperson for studentene ved gjennomføring av hospitering (praksisveileder har ikke definert ansvar og oppgaver knyttet til dette).
- Bistå praksislærer med praktisk tilrettelegging for trekantsamtaler (informerte avtaler, rom).
- Delta på to VEI-tid på praksisstedet.

Arbeidsoppgaver etter praksis

- Deltakelse på VEI-tid på utdanningsinstitusjonen (UiA).
- Delta på samling med de andre KPV`ene for evaluering av praksisperioden. Koordineres av «kommune-KPV».

©Jobbvinner Agder 2019 _ Arbeidsdokument for utprøving av praksismodell vår 2020.

drømmejobben

KOORDINERENDE PRAKSISVEILEDER (KPV)

Kommune-KPV

- Organisere felles treff for alle KPV i kommunen.
- Veilede / bistå den enkelte KPV i planlegging og organisering av praksisperioden.
- Opprettholde kontakt med de andre KPV`ene ut fra fysiske treff og Teams + evt telefonkontakt og epost.

PRAKSISLÆRER

Praksislærer følger utdanningsinstitusjonens funksjonsbeskrivelse for praksisoppfølging, med følgende presiseringer / justeringer knyttet til praksismodellen.

Arbeidsoppgaver før praksis:

- Bekrefte overfor instituttledelsen og emneansvarlig eget ønske om praksisoppfølging ut fra aktuelle praksismodell.
- Delta i utdanningsinstitusjonens (UiAs) opplæring i / forberedelser til veiledning av tospann og ledelse av VEI-tid.
- Kontakte koordinerende praksisveileder (KPV) på tildelte praksissted tidligst mulig for nødvendige avklaringer, avtaler og etablering av samhandling knyttet til praksisperioden.
- Delta på sykepleiemøte på praksisstedet og på allmøte for nye praksissteder.
- Delta på felles treff med studenter og KPV på utdanningsinstitusjonen. Gi studentene en innføring i praksis i tospann og sammen med KPV kort skissere opplegget i praksismodellen.
- Motta ferdig utarbeidede turnuser fra KPV og videresende disse til studentene. Samhandle med KPV i forhold til innmeldte ønsker om endringer i turnus og foreta endelig godkjenning av turnusen.
- Samhandle med KPV om planlegging (tidspunkter) og gjennomføring av trekantsamtaler.
- Opprette Teams felles for studentgruppen, KPV og praksislærer.
- Lede VEI-tid på utdanningsinstitusjonen. Gi innføring i tospannpraksis og skissere en plan for resten av VEI-tidene tilknyttet praksisperioden.

Arbeidsoppgaver i praksisperioden:

- Følge opp studentene i praksisperioden etter utdanningsinstitusjonens (UiAs) praksisopplegg.
- Tilrettelegge studentoppfølgingen til tospannpraksis. Vektlegge både kollektivt og individuelt studentfokus.
- Gjennomføre oppstartsamtaler med tospann + praksisveileder (individuelle midt- og sluttvurderinger).
- Ha fortløpende kontakt med KPV og samhandle om aktuelle studentrelaterte saker.
- Anvende Teams som felles informasjonsrom i forbindelse med praksisperioden, evt i tillegg til Canvas.
- Gjennomføre en refleksjonsgruppe på praksisstedet (som erstatning for aktuelle ukers FoF-tid, forslag om praksisuke 6).
- Delta på og lede to VEI-tid på praksisstedet og delta på etterveiledning på utdanningsinstitusjonen (UiA) sammen med de andre praksisveilederne i praksismodellen.

Arbeidsoppgaver etter praksis:

- Delta på VEI-tid på utdanningsinstitusjonen.

©Jobbvinner Agder 2019 _ Arbeidsdokument for utprøving av praksismodell vår 2020.

PRAKSISLÆRER

Koordinerende ansvar for gjennomføring av praksismodellen ved utdanningsinstitusjonen (emneansvarlig i praksisemnet)

- Samarbeide med «kommune-KPV» i tilrettelagt gjennomføring av praksismodellen i kommunen.
 - Avklare utdanningsinstitusjonens (UiAs) rolle og evt oppgaver knyttet til informasjon om praksismodellen til involverte praksissteder - deltakelse på informasjonsmøter mm.
 - Avklare utdanningsinstitusjonens (UiAs) kontakt / samhandling med kommunens nettverk for KPV`er.
- Invitere KPV`ene til timeplanfestet treff for studenter og praksislærer på utdanningsinstitusjonen (UiA) i forkant av praksis.
- Organisere VEI-tid på utdanningsinstitusjonen i forkant av praksis, evt. koblet sammen med praksisveiledertreff for resten av praksisstedene som utdanningsinstitusjonen har avtale med.
- Organisere etterveiledning / treff for praksislærerne to ganger i løpet av praksisperioden (forslag om praksisuke 4 og 7).
- Organisere VEI-tid på utdanningsinstitusjonen etter endt praksisperiode.

«Samarbeidsavtale i prosjektperioden våren 2020 for Jobbvinner Agder»

knyttet til gjennomføring av praksismodell
for studenter ved bachelorprogrammet i sykepleie

mellom praksissted:

og utdanningsinstitusjon:

Institutt for helse- og sykepleievitenskap
Fakultet for helse- og idrettsvitenskap
Universitetet i Agder

1. Generelt

Avtalen gjelder kliniske studier ved _____ (institusjon) for sykepleiestudenter ved institutt for helse- og sykepleievitenskap, Universitetet i Agder (UiA). Omfanget av utplasseringen er 8 ukers praksis i vårsemester første studieår.

Eksisterende samarbeidsavtale mellom kommune og utdanningsinstitusjon (UiA) er gjeldende for all praksisgjennomføring. Formålet med denne avtalen er å konkretisere partenes ansvar knyttet til gjennomføring av aktuelle praksismodell våren 2020.

I det videre følger en konkretisering av partenes forpliktelser og ansvar i forbindelse med praksisgjennomføringen.

2. Praksisstedets forpliktelser og ansvar

Avdelingsledelse og institusjonsledelse

- Sikre lederforankring ved institusjonen for gjennomføring av aktuell praksismodell.
- Skaffe praksisveiledere som er motiverte for studentoppfølging i tospann.
- Sørge for at ansatte får informasjon om innhold og organisering tilknyttet praksismodellen.
- Tilrettelegge for at en sykepleier innehar funksjonen som koordinerende praksisveileder (KPV) i 20% i forbindelse med praksisperioden og gi støtte til gjennomføring av arbeidsoppgaver før, under og etter praksis i henhold til funksjonsbeskrivelsen for KPV.
- Prioritere KPVs deltakelse på kompetansehevende tiltak i veiledningspedagogikk.
- Gi UiA v/ praksiskonsulent (irene.gundersen@uia.no) kontaktinformasjon om institusjonens KPV.
- Avklare fast dag for fag- og fordypningstid som er best mulig tilpasset annen aktivitet ved institusjonen.
- Tilrettelegge for at praksisveiledere kan delta på samlinger med KPV og praksislærer fra UiA før, under og etter praksisperioden (Se nærmere utdyping i eget dokument om VEI-tid; veiledning, erfaringsdeling og informasjonsutveksling).kk

Koordinerende praksisveileder (KPV)

- Treffe studentgruppen på UiA i forkant av praksis, sammen med praksislærer. Orienterer om praksisstedet, få nødvendige personopplysninger fra studentene og kartlegge gode koblinger av studentpar og praksisveiledere.
- Utarbeide turnus for studentparene og sende disse til praksislærer to-tre uker før praksisoppstart.
- Utarbeide program for første praksisdag og koordinere mottak av studenter i institusjonen.

- Utarbeide plan for fag- og fordypningstid og organisere / gjennomføre ukentlig samlinger med studentene på praksisstedet. Vektlegge dannelsesprosesser mot profesjonsidentitet.
- Utarbeide plan for hospitering for studentene, tilrettelegge for gjennomføring og være kontaktperson for studentene i forbindelse med hospiteringen.
- Være bindeledd mellom praksissted og UiA, ha fortløpende kontakt med praksislærer.
- Anvende Teams som felles informasjonsrom for studentene, praksislærer og KPV.
- Ha oversikt over hvordan studenter og praksisveiledere erfarer praksisperioden og bistå med støtte til begge parter ut fra behov og kapasitet.
- Delta på VEI-tid før, under og etter praksisperioden og bistå med praktisk tilrettelegging for samlingene på praksisstedet.
- Samhandle med andre KPV`er tilpasset behov og kommunal organisering.

Praksisveiledere

- Følge opp et studentpar ut fra egen turnus.
- Søke veiledning og støtte fra KPV og praksislærer ved behov.
- Delta på VEI-tid før, under og etter praksisperioden.
- Tilrettelegge for og gi støtte til studentparets gruppeovertakelse på en eller flere vakter etter midtvurdering.

3. Utdanningsinstitusjonens forpliktelser og ansvar

Praksiskonsulent

- Fordele studenter i tospann på praksissted ut fra innmeldte ønsker og i dialog med årskoordinator / emneansvarlig for aktuelle praksisperiode.
- Videreformidle kontaktinformasjon om praksisstedets KPV til årskoordinator / emneansvarlig.

Instituttledelse, i samråd med årskoordinator / emneansvarlig / prosjektleder

- Skaffe praksislærere som er motiverte for studentoppfølging i tospann.
- Sørge for at ansatte får informasjon om innhold og organisering tilknyttet praksismodellen.
- Sørge for at praksislærerne har pedagogisk kompetanse til praksisoppfølging av tospann og ledelse av VEI-tid.
- Gjennomføre samkjøringsmøter for praksislærerne som har studentoppfølging ut fra praksismodellen.
- Arrangere to VEI-tid på UiA: en før praksis i forbindelse med eksisterende praksisveiledertreff og en etter endt praksisperiode.
- Eventuelt delta på informasjonsmøter på praksisstedet.

Praksislærer

- Kontakte KPV på praksisstedet for organisering og samhandling tilknyttet praksisperioden.
- Treffe studentgruppen på UiA i forkant av praksis, sammen med KPV. Gjennomgå innholdet i praksismodellen.
- Gjennomgå og kvalitetssikre studentparenes turnus og videresende disse til studentene senest to uker før praksis. Samhandle med KPV om studenters innmeldte ønsker for endringer i turnus og foreta endelig godkjenning av turnus.
- Delta på og lede VEI-tid som gjennomføres før, under og etter praksisperioden. Delta på samkjøringsmøter med de andre praksislærerne som har studentoppfølging ut fra praksismodellen.
- Gjennomføre oppstartsamtaler med tospann og individuelle midt- og sluttvurderinger.
- Tilrettelegge studentoppfølgingen til praksis i tospann, vektlegge både felles og individuelt fokus.
- Ha fortløpende kontakt med KPV i forbindelse med praksisperioden og samhandle om aktuelle studentrelaterte saker.
- Opprette Teams for studentgruppen, KPV og praksislærer og anvende dette som felles informasjonsrom i forbindelse med praksisperioden, evt i tillegg til Canvas.
- Koordinere med KPV for gjennomføring av en refleksjonsgruppe på praksisstedet i uke hvor fag- og fordypningstid utgår.

4. Avtalens varighet

Avtalen trer i kraft fra den signeres og opprettholdes frem til to uker etter praksisperioden er ferdig gjennomført.

Avtalen signeres av avdelingsledere ved praksisstedet og instituttledelsen ved UiA.

Avtalen underskrives i to eksemplarer, hvorav partene beholder et eksemplar hver.

Dato og sted:

Signatur UiA, Institutt for helse- og sykepleievitenskap:

Signatur praksissted: